

Palvelubarometri

palta

6.3. 2024

Paltan Palvelubarometri kokoaa yhteen yksityisten palvelualojen tilannekatsauksen muun muassa palveluyritysten määrästä ja sen kehityksestä, alojen työllisyydestä ja liikevaihdon sekä tuotannon kehityksestä.

Yhteenveto

- **Suhdannenäkymä:**

- Palvelualojen liikevaihdon kasvu pysähtyi vuonna 2023 ja hintamuutoksista puhdistettu myynnin määrä kääntyi laskuun. Viime kuukaudet palvelutuotanto kehittynyt heikosti. Vaikka tilanne on vielä hyvin epävarma, tulevien kuukausien myyntitodotuksissa on havaittavissa pientä piristymistä, mikä viittaa aallonpohjan olevan juuri käsillä.

- **Työllisyys:**

- Henkilöstömäärän odotetaan lähikuukausina pysyvän ennallaan tai vähenevän maltillisesti. Myös avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt selvästi huipustaan.
- Pandemian jälkeinen työllisyyden kasvu oli palveluissa laaja-alaista, vain matkustajaliikenteessä työllisyys ei ole toipunut entiselleen. Kaikkiaan yksityiset palvelualat työllistävät yli miljoona ihmistä Suomessa.

- **Palveluiden ulkomaankauppa:**

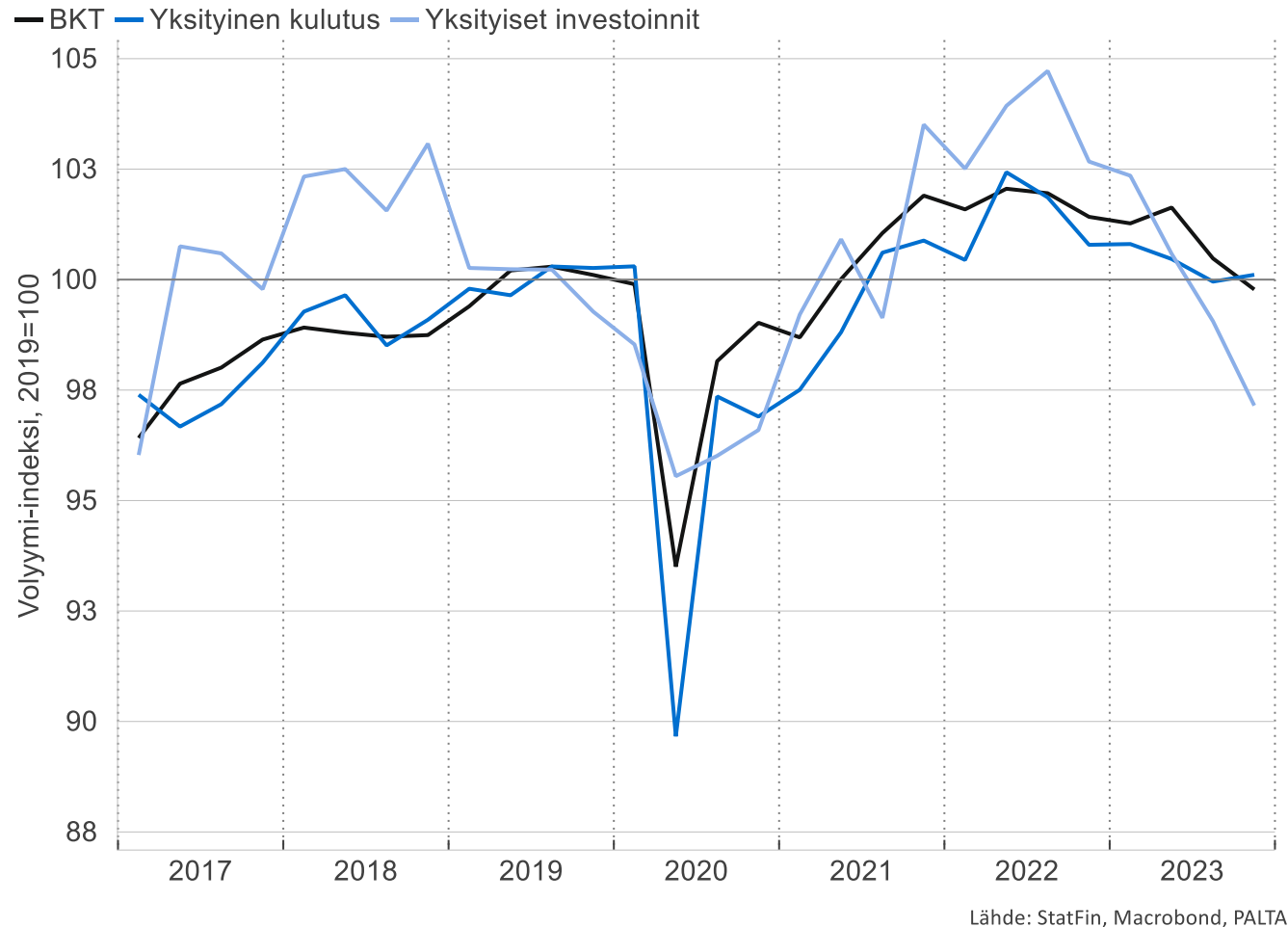
- Suomen palveluviennin arvo oli vuonna 2023 yhteensä 31,8 mrd. mikä oli 4 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kun palveluiden tuonnin arvo oli noin 40 mrd. palvelutase oli 8,6 mrd. euroa alijäämäinen.

- **Yrityskanta**

- Konkurssien määrä on lisääntynyt selvästi viime vuosista. Yritysten lukumäärään suhteutettuna konkurssien määrä näyttää kuitenkin edelleen suhteellisen maltilliselta.

Suhdannenäkymä

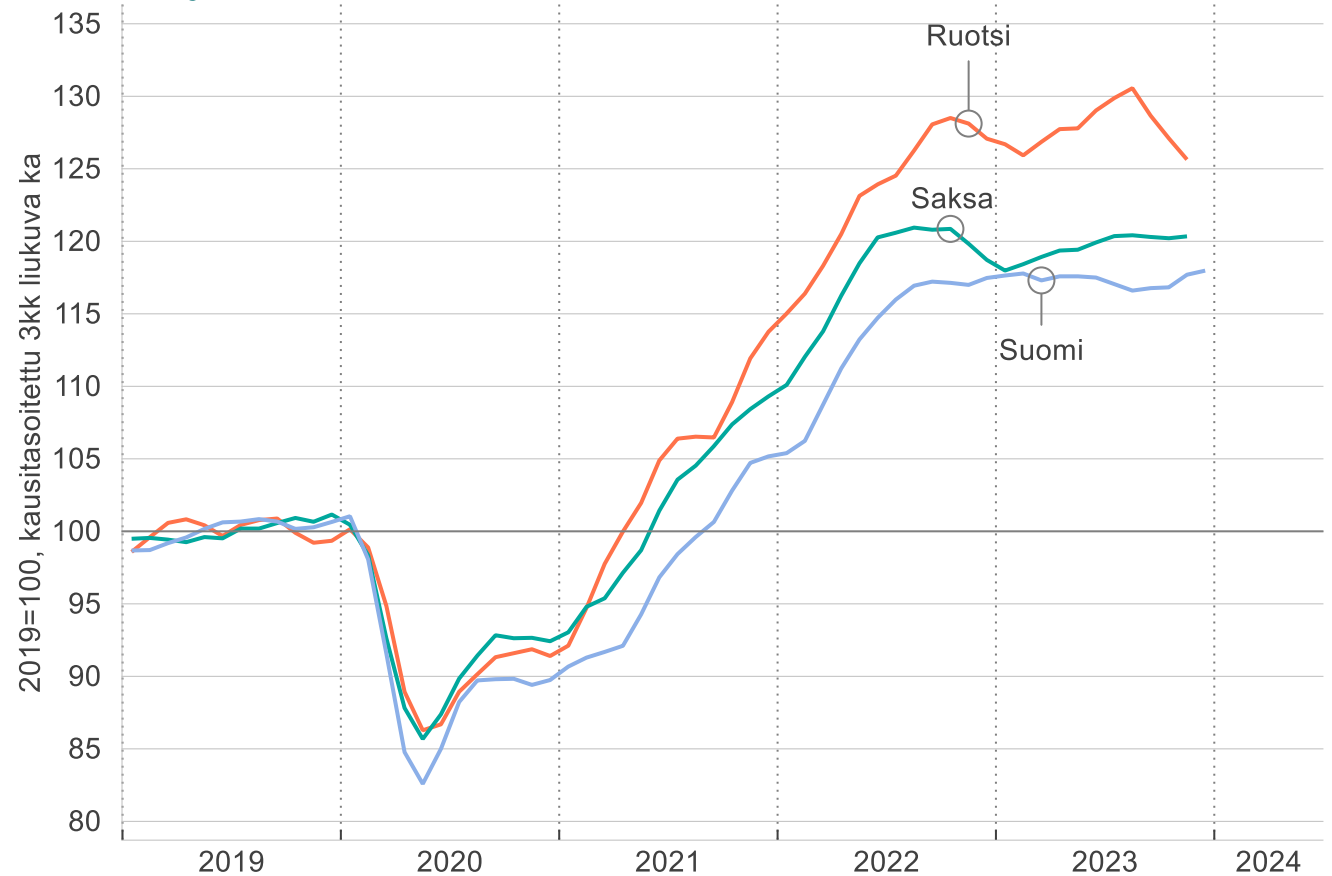
Alkuvuoden näkymä on edelleen vaisu

- Ennakollisten tietojen mukaan BKT kääntyi laskuun 2023 kolmannella neljänneksellä ja heikentyi edelleen loka-joulukuussa.
- Kuluvaan vuoteen koskevien talousennusteiden erot kuvastavat näkymän epävarmuutta.
- Vientikysyntä on vaikeaa erityisesti euroalueen heikkoudesta johtuen.
- Investointihalukkuutta vähentää nousseet rahoituskustannukset.
- Kulutus ylläpitää talouden aktiiviteettiä. Inflaatio on hidastunut jo selvästi.
- Odotusten mukaan koronlaskut alkavat kesällä ja talous piristyy vuoden jälkipuoliskolla.

Liikevaihdon kasvu pysähtyi 2023

Palvelualojen liikevaihto

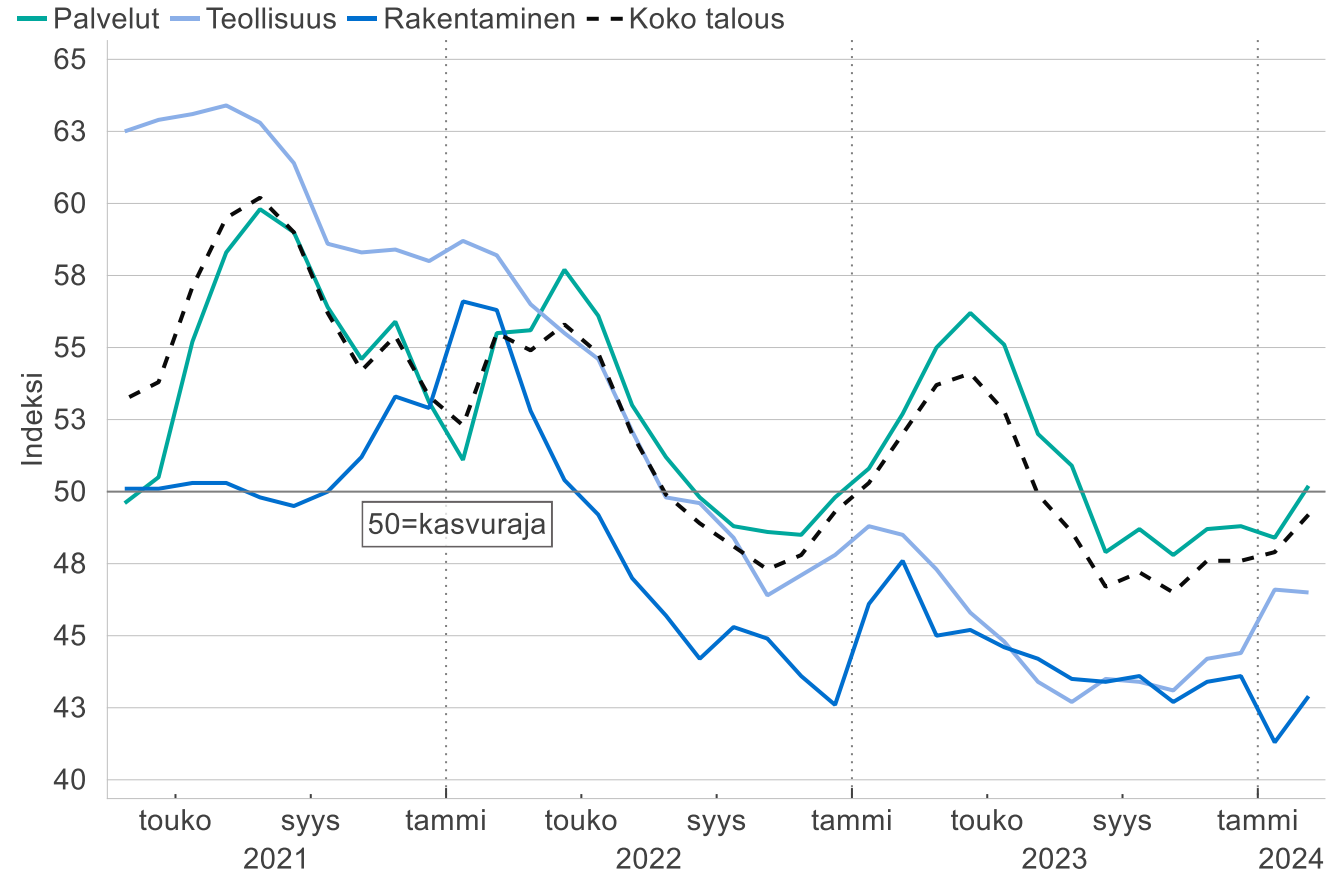

Lähde: Eurostat, StatFin, Macrobond, PALTA

- Palveluiden liikevaihto kasvoi voimakkaasti 2022 pandemian ja rajoitustoimien väistyttyä. Suomessa kasvu alkoi Ruotsia ja Saksaa hitaammin ja jäi vaisummaksi.
- Saksassa ja Ruotsissa palveluiden liikevaihto notkahti vuodenvaihteessa 2022-2023 mutta piristyi uudelleen 2023 kesällä.
- Vuonna 2023 liikevaihdon trendi on ollut Suomessa sekä Saksassa vaakasuoraa: ei kasvua mutta ei myöskään suurempaa heikkenemistä.
- Palvelut ovat jalostustoimialoja vähemmän riippuvaisia suorasta investointikysynnästä. Palvelut ovat keskimäärin vähemmän suhdanneherkkiä, koska niitä ei voi varastoida. Moni palvelu perustuu jatkuvaan toimitukseen.

Toimialojen erot euroalueella

Euroalueen ostopäällikköindeksi

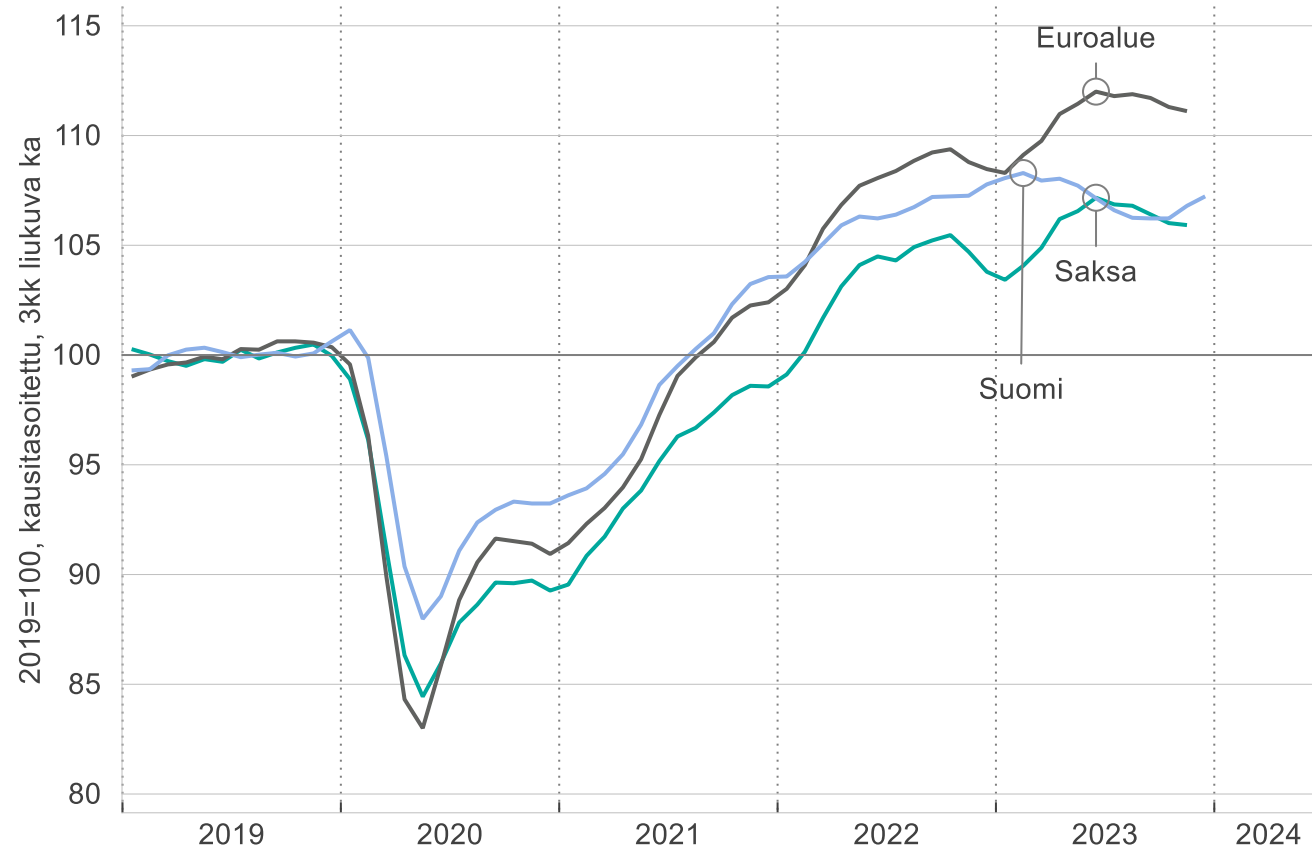

Lähde: S&P Global, Macrobond, PALTA

- Euroalueen ostopäällikköindekseissä näkyy selvästi toimialojen väliset erot:
- Palvelut kannattelivat taloutta pitkään – ostopäällikköindeksi painui alle 50-pisteen kasvurajan syksyllä 2023 mutta elpyi alkuvuodesta takaisin neutraalille tasolle.
- Palveluissa aktiviteetti ei ole kasvanut mutta päätoimialoista sen asema on suhteellisesti edelleen vahvin.

Suomessa suhdanne kääntyi muita aiemmin

Palvelutuotannon määrä

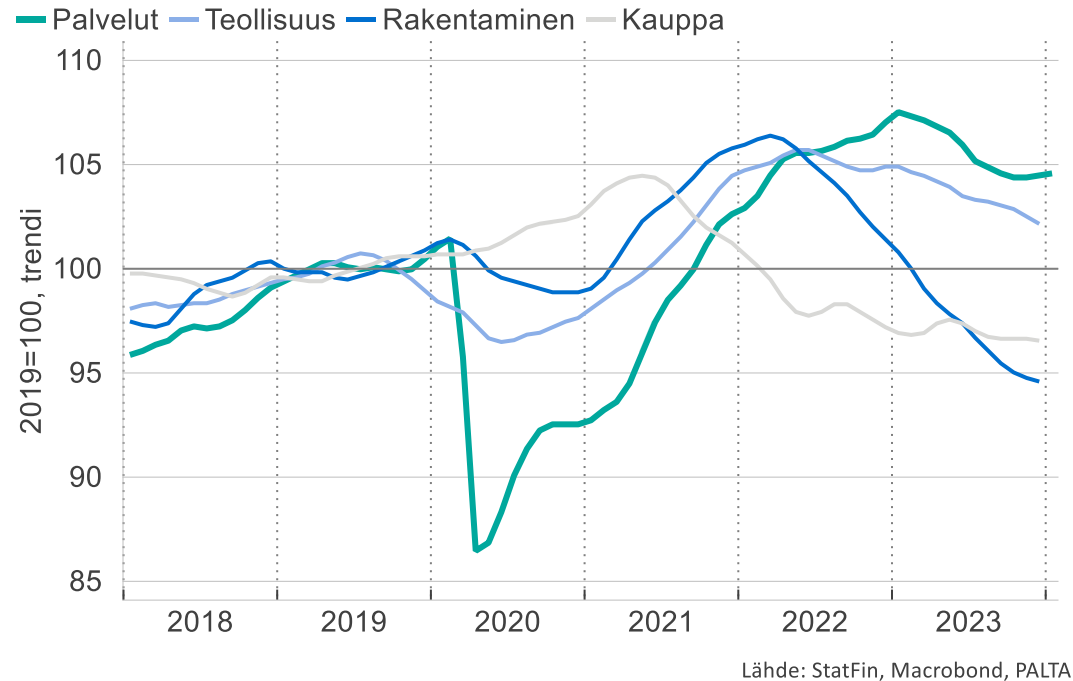

Lähde: Eurostat, Macrobond, PALTA
Yksityiset palvelut pl. kauppa (G) ja rahoitus (K)

- Hintavaikutuksista puhdistetun palvelutuotannon määrän suhdannehuippu ajoittui Suomessa vuoden 2023 alkuun – muualla euroalueella vasta syksyyn.
- Euroalueella ja Saksassa palvelutuotanto kasvoi 2023 puoliväliin asti, minkä jälkeen palvelutuotannon määrä on kääntynyt maltilliseen laskuun.

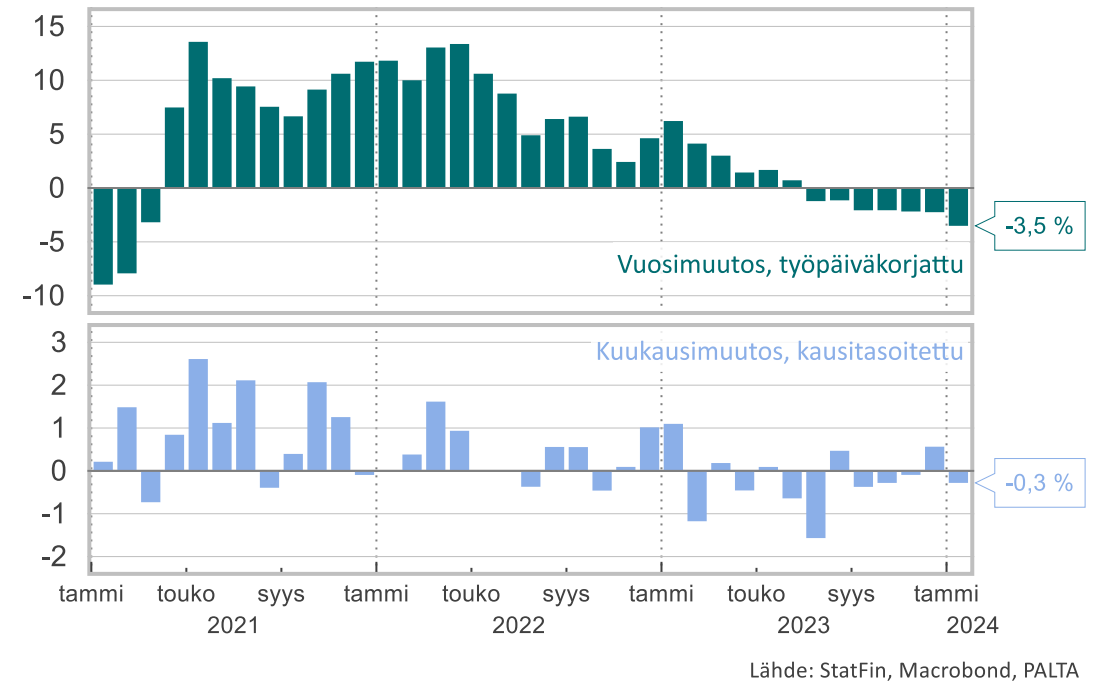
Palvelutuotannon määrä vähentynyt mutta vakaa

Päätoimialojen volyyymi-indeksit

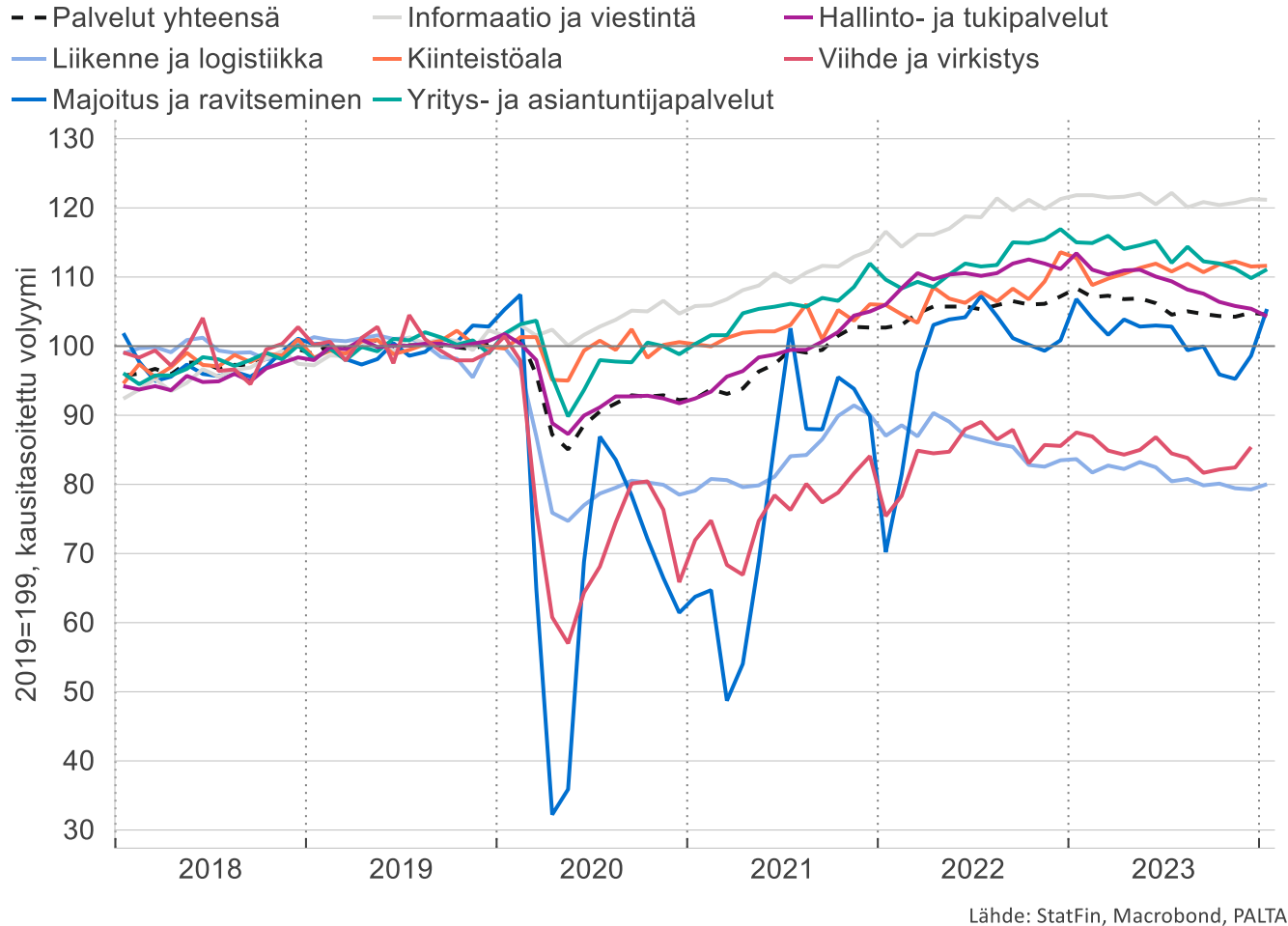
Jalostuksessa ja erityisesti rakentamisessa tuotanto alkoi vähentyä selvästi jo vuonna 2022. Palveluissa suhdannekäännä nähtiin myöhemmin.

Palveluiden liikevaihdon määrä

Palvelualojen välillä merkittäviä eroja

- Henkilöliikenne ja matkailu kasvoivat 2023. Alalla on kuitenkin koettu tasopudotus heikentyneen saavutettavuuden seurauksena.
- Tavaraliikenne ja logistiikkapalveluiden kysyntä vähenivät läpi vuoden 2023.
- Informaatio- ja viestintäpalveluiden kasvu hidastui investointikysynnän heikkenemisen seurauksena. Talouden digitalisoituminen kuitenkin jatkuu.
- Jatkuvan toimituksen asiantuntijapalveluiden kysyntä on suhteellisen vakaata.
- Kuluttajapalveluiden myyntiä jarruttanut ostovoiman heikkeneminen ja viime syksystä lisääntynyt kotitalouksien säästäminen.

Palveluiden sisäiset erot

Palvelualojen liikevaihdon volyyymi, 2023=100, kausitasoitettu

Edelliset 23 kk, valikoidut alat, viimeisin havainto 1.2024

← 2022 | 2023 →

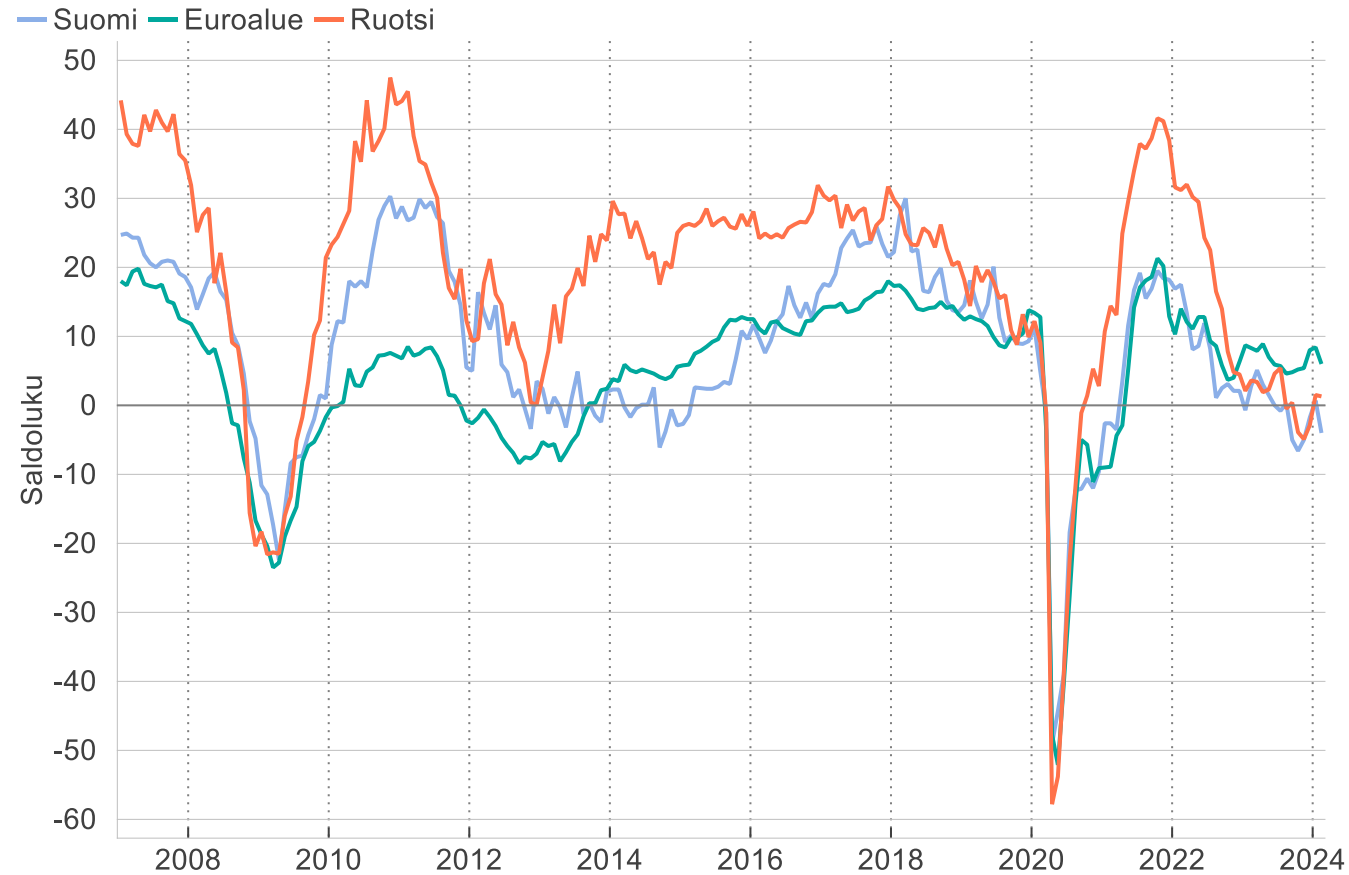
<98 >99

Palvelut yhteensä	99	100	100	100	99	100	101	100	100	101	102	101	101	101	101	100	99	99	99	99	98	99	99
Liikenne ja logistiikka	107	111	110	107	106	106	105	102	102	103	103	100	102	101	102	101	99	99	98	99	98	97	98
Maaliikenne	105	107	106	105	107	106	105	102	102	102	101	100	100	100	101	100	99	101	99	100	100	99	98
Vesiliikenne	99	117	114	97	96	92	100	94	99	97	104	98	106	105	103	105	95	91	94	102	97	99	105
Varastointi ja logistiset palvelut	111	115	113	110	110	110	108	106	104	105	103	98	103	102	102	102	100	99	99	98	96	98	97
Majoitus ja ravitseminen	95	102	103	103	106	103	100	99	98	100	106	103	100	103	102	102	102	98	99	95	94	97	104
Viihde ja virkistys	93	100	100	100	104	105	102	104	98	101	101	103	103	100	100	100	103	100	99	97	97	97	101
Muut henkilökohtaiset palvelut	96	99	99	99	102	99	98	100	99	102	99	100	101	100	102	99	99	99	99	99	100	100	100
Informaatio ja viestintä	96	96	97	98	98	100	99	100	99	100	100	100	100	100	101	99	101	99	100	99	100	100	100
Kustannustoiminta	100	101	101	102	103	105	100	103	100	100	102	102	102	102	100	100	101	96	99	98	98	100	97
Mediatuotanto	93	99	90	112	104	102	102	92	95	103	105	104	97	100	105	99	114	107	89	92	90	98	89
Televiestintä	90	91	91	93	93	93	94	98	97	97	99	99	99	100	99	100	99	101	101	99	101	102	100
Radio- ja TV-toiminta	100	97	97	94	98	104	97	101	98	98	91	101	101	100	102	102	103	98	101	99	98	102	101
Ohjelmistot ja konsultointi	95	94	95	98	98	99	100	100	100	101	100	100	100	99	101	99	101	100	100	100	100	100	101
Hallinto- ja tukipalvelut	101	100	101	101	101	101	103	103	103	102	104	102	101	102	102	101	100	99	99	97	97	97	96
Työnvälityspalvelut	107	108	108	106	107	107	107	107	107	104	109	105	104	103	102	101	99	97	97	95	94	94	89
Vuokraus ja leasingtoiminta	96	98	92	96	96	96	101	102	101	101	101	103	102	100	103	103	103	102	97	96	95	96	96
Turvallisuus ja vartiointi	98	100	100	100	101	102	102	102	101	100	101	101	100	100	100	101	99	99	99	99	99	100	99
Kiinteistöhuolto	104	99	101	102	100	101	102	100	101	104	102	97	99	101	102	101	100	99	101	99	99	99	99
Matkatoimistot ja matkanjärjestäjät	58	66	73	74	77	74	80	85	91	88	98	96	103	97	104	96	97	99	97	106	103	103	105
Yritys- ja asiantuntijapalvelut	96	96	97	99	98	98	101	101	102	103	101	101	102	101	101	102	99	101	99	99	98	97	98
Mainonta ja markkinatutkimus	99	102	102	101	102	104	102	101	100	99	101	104	103	100	100	100	99	98	98	98	99	99	99
Arkkitehti- ja insinööripalvelut	101	97	98	98	99	99	101	102	104	104	102	102	102	101	101	104	97	101	100	98	97	95	97
Laki- ja laskentatoimen palvelut	90	93	95	96	94	94	100	99	100	101	100	99	103	101	101	101	99	101	99	99	99	98	98
Kiinteistöala	93	98	96	96	97	96	97	96	98	102	101	98	99	99	100	101	100	101	100	101	101	100	100

Lähde: Tilastokeskus, Palta

Alkuvuoden näkymä on edelleen vaisu

Palvelualojen luottamus

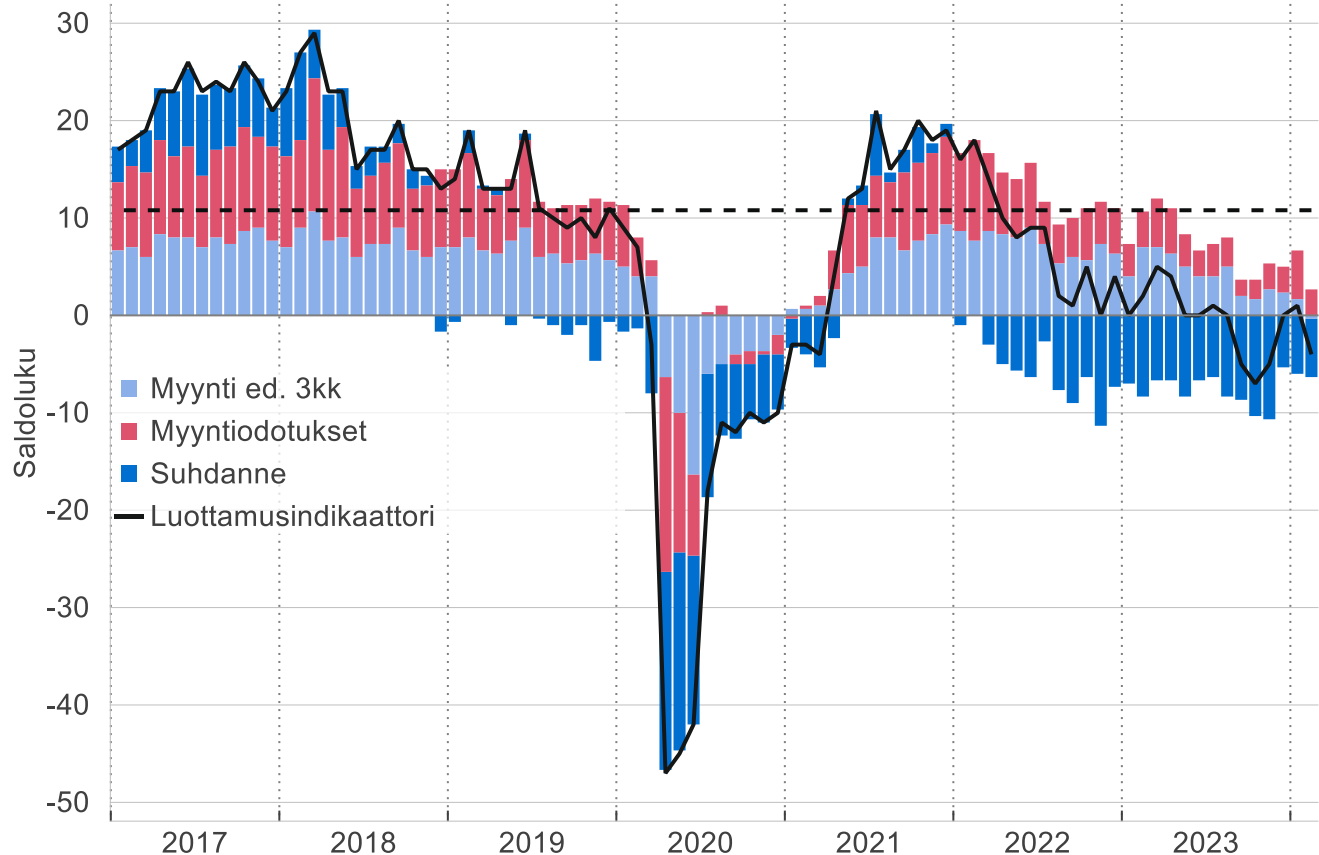

Lähde: DG ECFIN, Macrobond, PALTA

- Palvelualojen luottamus on pysynyt päätoimialoista vahvimpana.
- Luottamus on vahvistunut viime syksystä sekä Suomessa, Ruotsissa että koko euroalueella. Joskin maltillisesti.
- Luottamusta kuvaavat saldoluviut ovat kuitenkin edelleen selvästi alle keskimääräisen tason.

Luottamusilmapiiri edelleen heikko

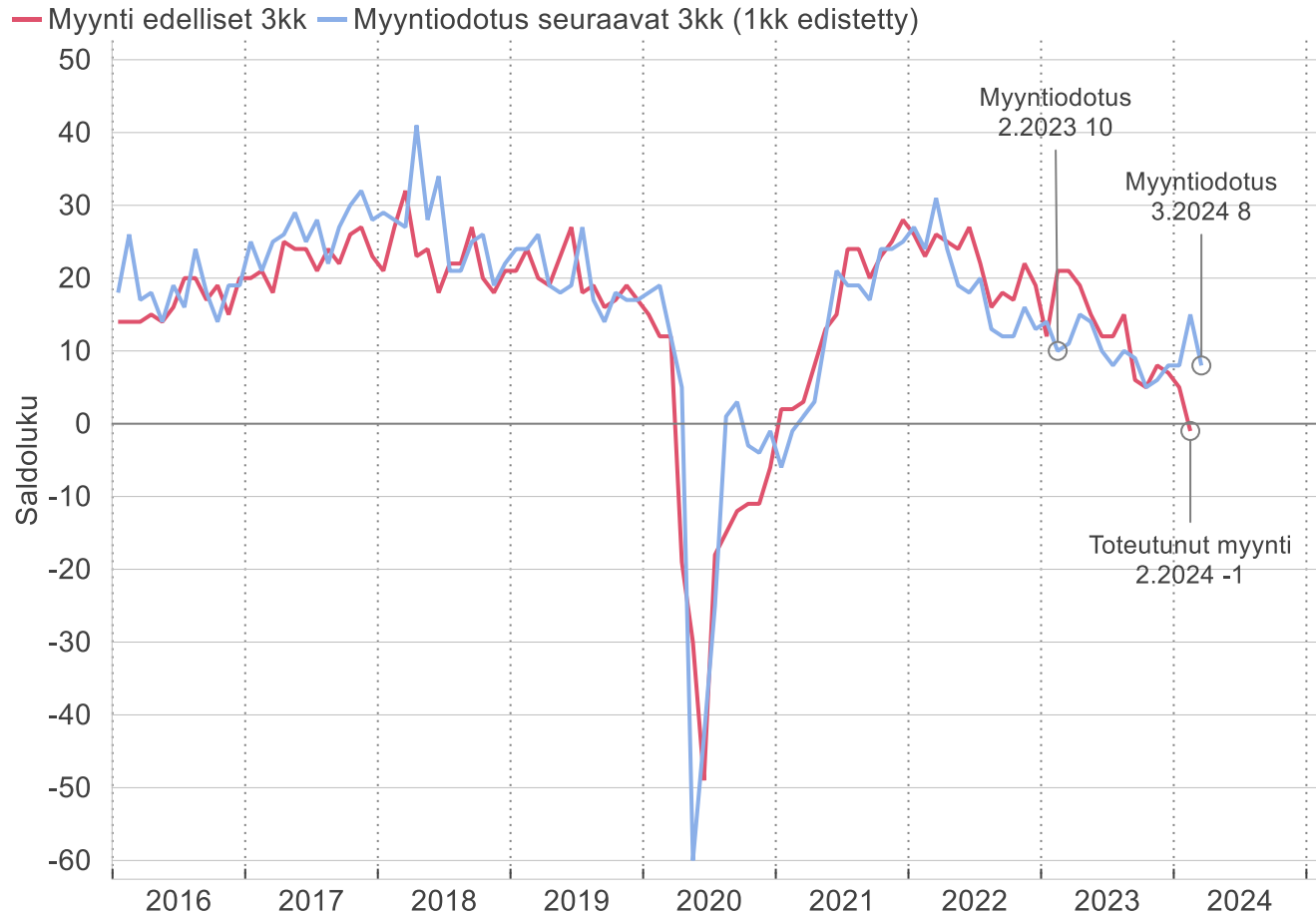
Palvelualojen luottamus

Lähde: EK, Macrobond, PALTA

- Palvelualojen luottamusindikaattori on painunut selvästi alle pitkän ajan keskiarvon (11), helmikuun saldoluvin ollessa -4 pistettä.
- Myyntitodotuksia kuvaava saldoluku nousi tammikuussa +15 pisteeseen, mutta laski helmikuussa +8 pisteeseen. Pitkän aikavälin keskiarvon on +17.

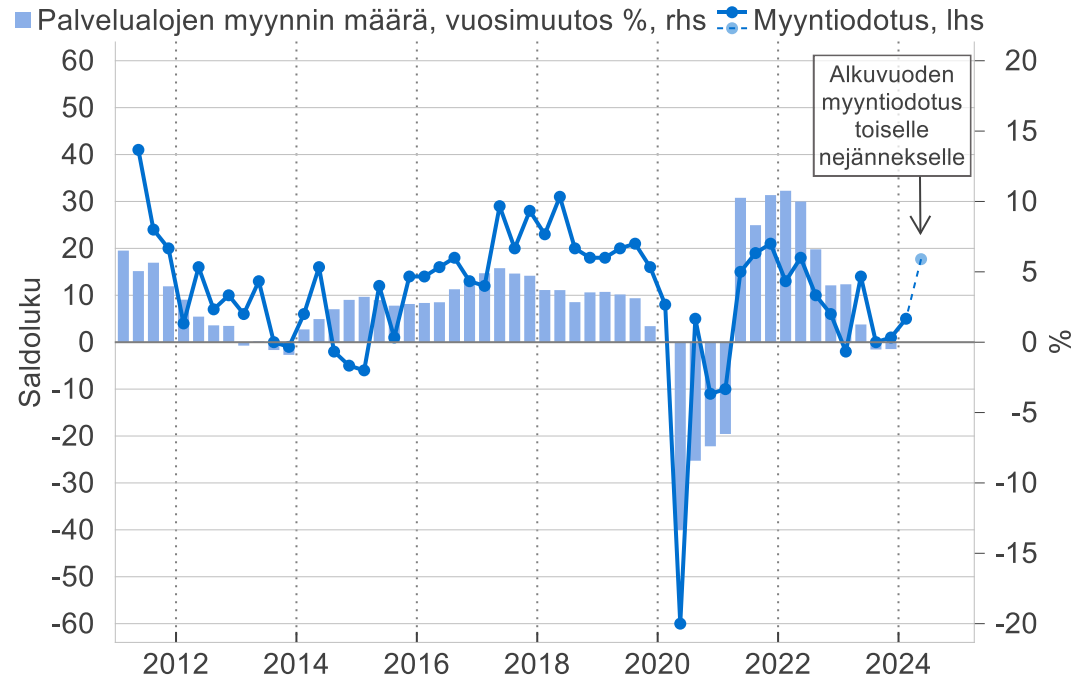
Palveluissa varovaista toiveikkuutta I/II

Lähde: EK, Macrobond, PALTA

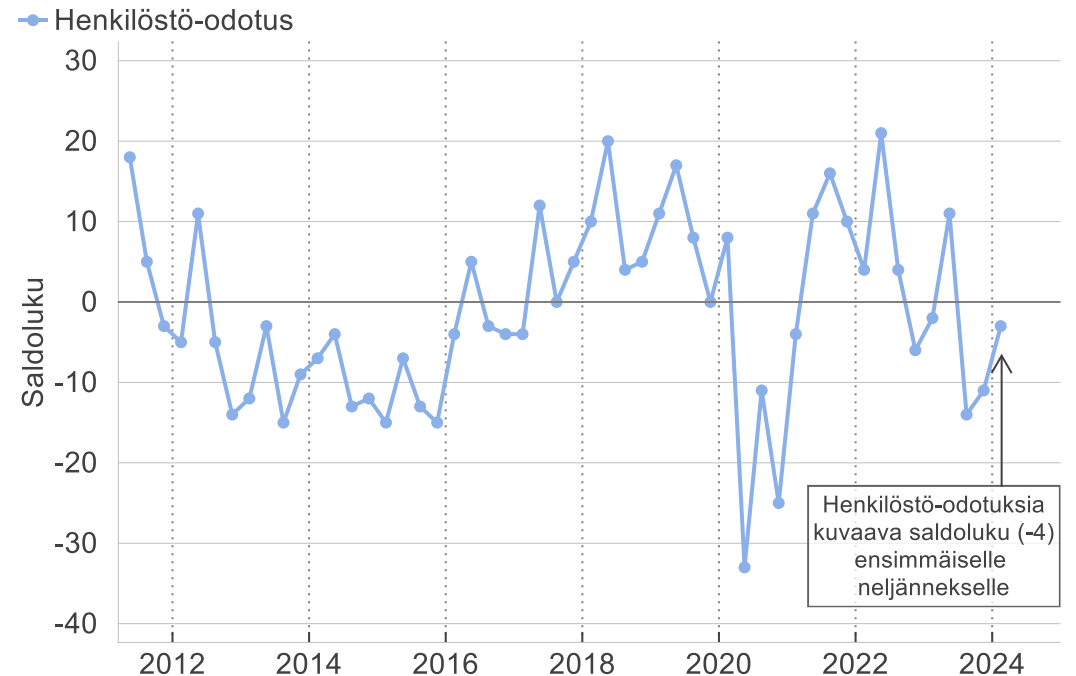
- Viime kuukausina palvelualojen toteutunutta myyntiä kuvaava saldoluku on vajonnut alimmilleen pandemian jälkeisenä aikana.
- Samalla myyntitodotuksissa on varovaista elpymistä, mikä herättää toiveita siitä, että suhdanteen pohja olisi jäämässä alkuvuoden heikkoihin kuukausiin.

Palveluissa varovaista toiveikkuutta I/II

Lähde: EK, StatFin, Macrobond, PALTA

Neljännesvuosittaisessa Suhdannebarometrissa myyntiodotuksia kuvaava saldoluku +5: alkuvuodesta odotetaan vielä vaisua. Toista vuosineljännestä kuvaavat odotukset ovat jo selvemmin kasvusuuntaiset.

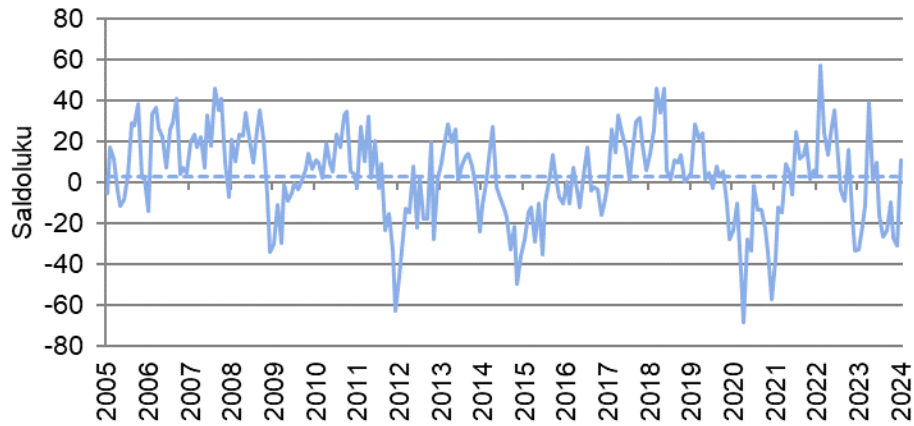
Lähde: EK, Macrobond, PALTA

Odotukset henkilöstömäärän kehityksestä ovat jonkin verran laskusuuntaisia – saldoluku samaa tasoa kuin vuotta aiemmin mutta vahvempi kuin viime syksynä.

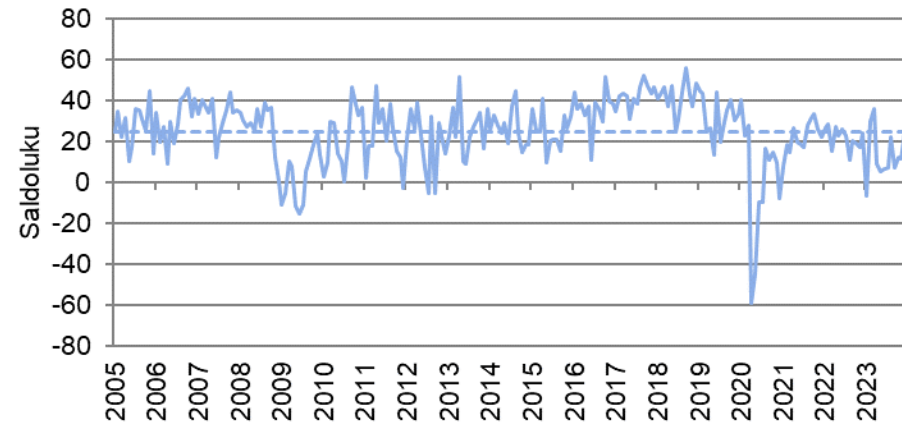
Lähde: EK, Palta

Myyntiodotukset aloittain

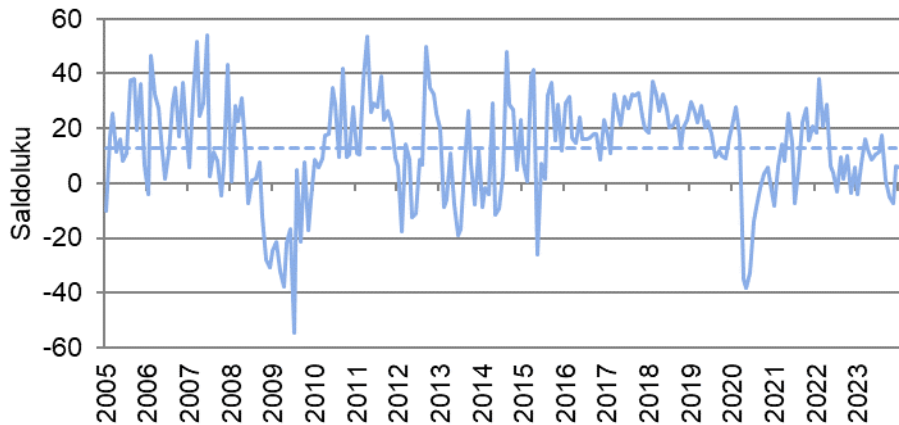
Liikenne ja logistiikka

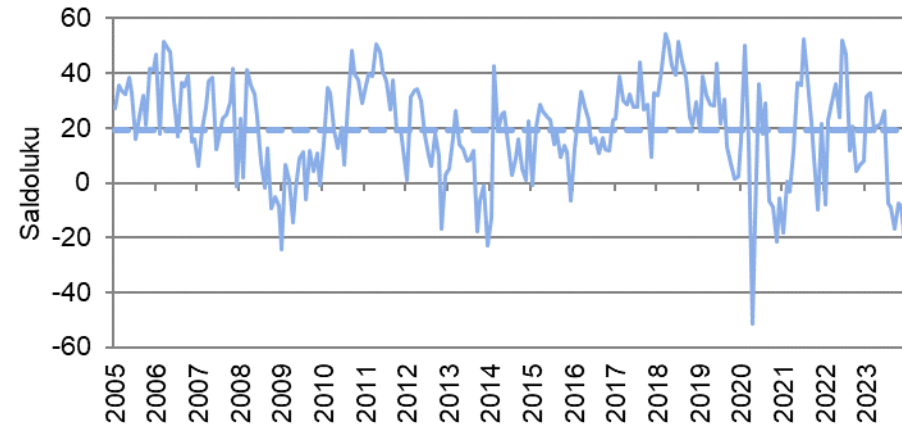
Informaatio ja viestintä

Yritys- ja asiantuntijapalvelut

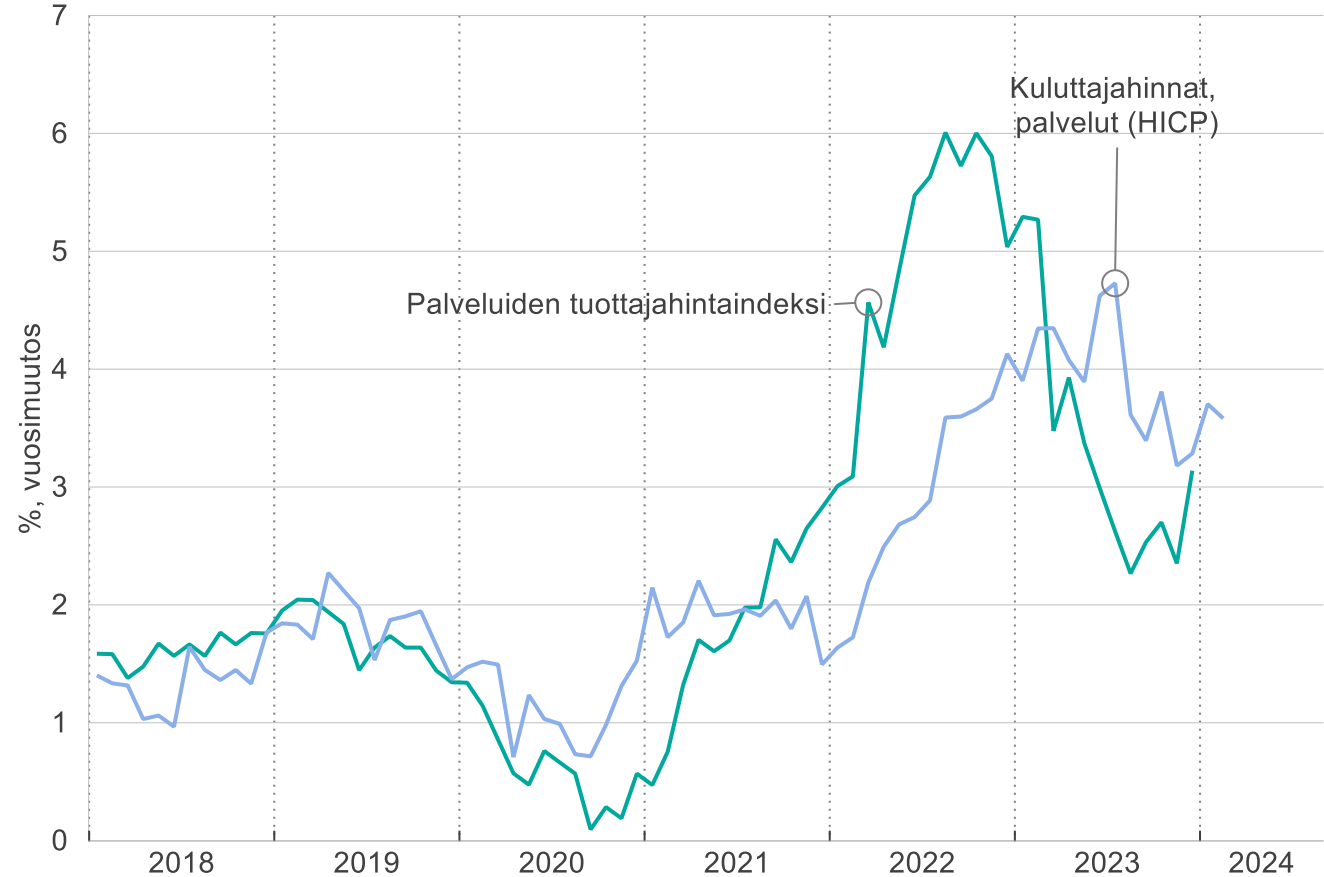
Hallinto- ja tukipalvelut

Lähde: EK, Palta

Palveluiden kuluttaja- ja tuottajahinnat

Palveluiden hinnat

Lähde: StatFin, Eurostat, Macrobond, PALTA

- Palveluiden kuluttajahinnat olivat tammikuussa 2024 samalla tasolla kuin heinäkuussa 2023. Vuodentakaiseen verrattuna palveluiden kuluttajahinnat olivat 3,5 % kasvussa.
- Palveluiden tuottajahintoja kasvatti vuonna 2022 erityisesti kuljetuksen ja energian hinnan nousu.

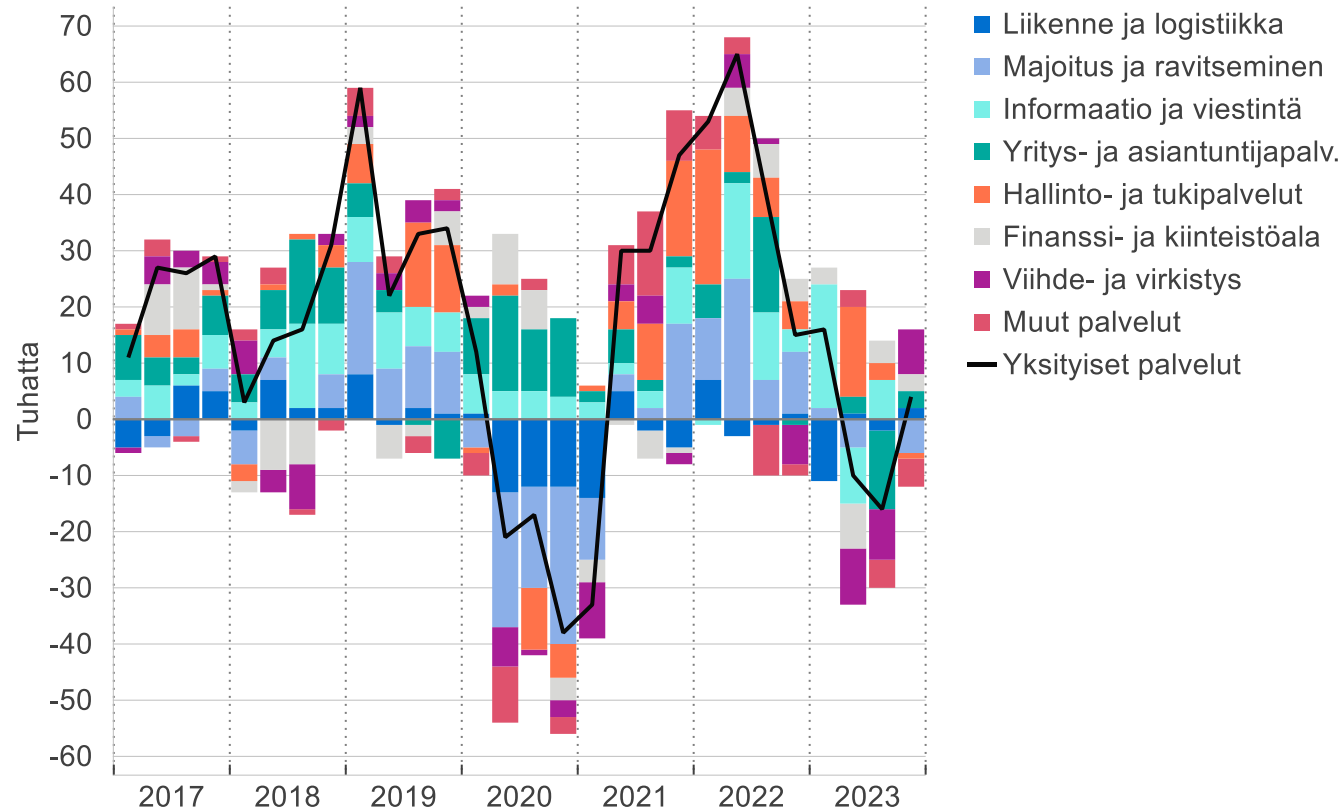

Työllisyys ja työmarkkinat

Palvelutoimialojen kehitys eritahtista

Työllisten määrän muutos palvelualoilla

Poislukien julkinen hallinto, koulutus ja sote

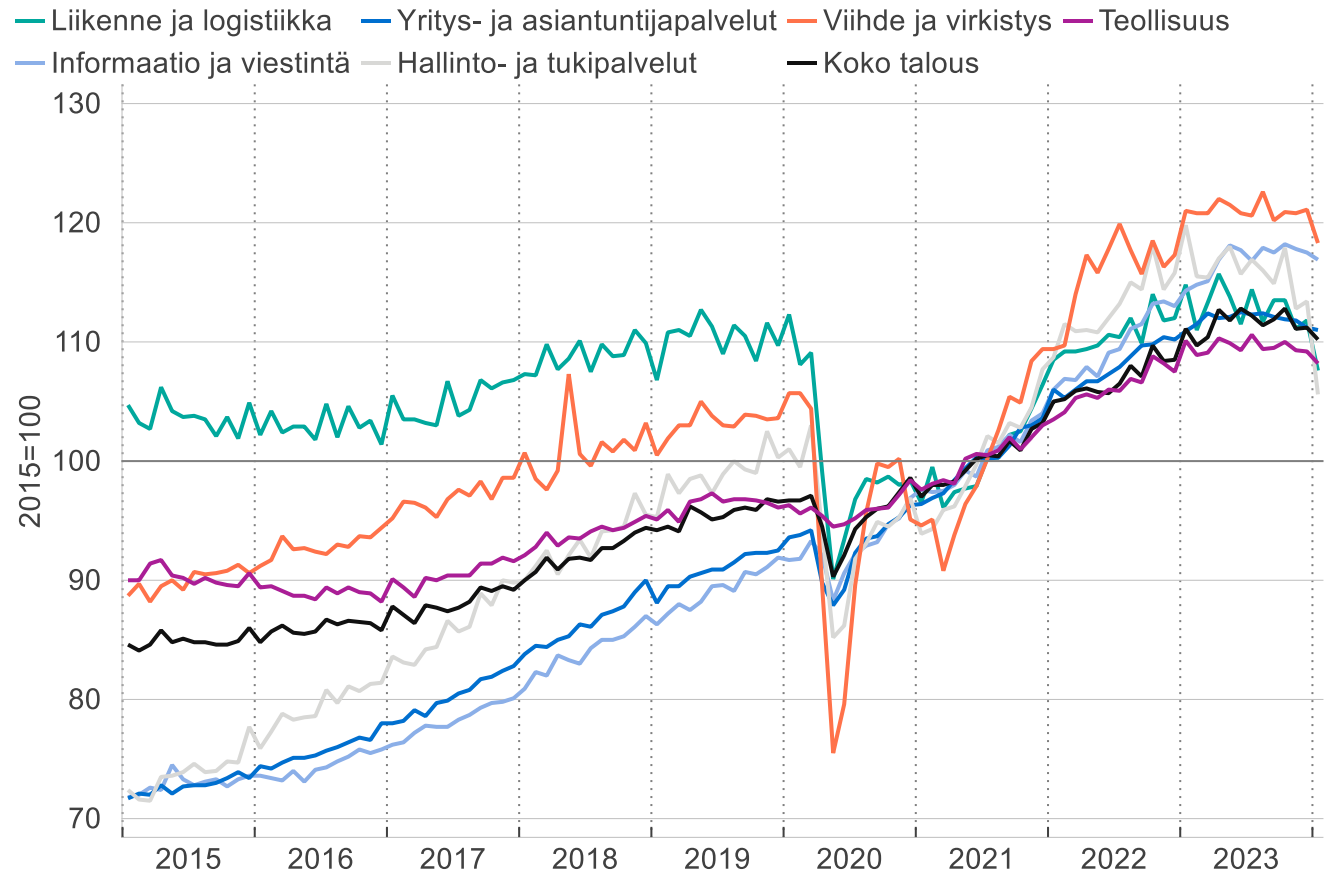

Lähde: StatFin Työvoimatutkimus, Macrobond, PALTA

- Työllisyys kasvoi maltillisesti vuonna 2023. Työvoiman kysyntä on kuitenkin vähentynyt selvästi, mikä näkyy esimerkiksi eri aloille työvoimaa välittävien yksityisten henkilöstöpalveluiden volyymin laskuna.
- Liikkumisen, matkailun ja vapaa-ajan palveluissa työllisten määrä romahti 2020 mutta on sittemmin käytännössä toipunut muualla paitsi matkustajaliikenteessä.

Työllisyyden muutos toimialoittain

Palkkasummakuvaajat toimialoittain

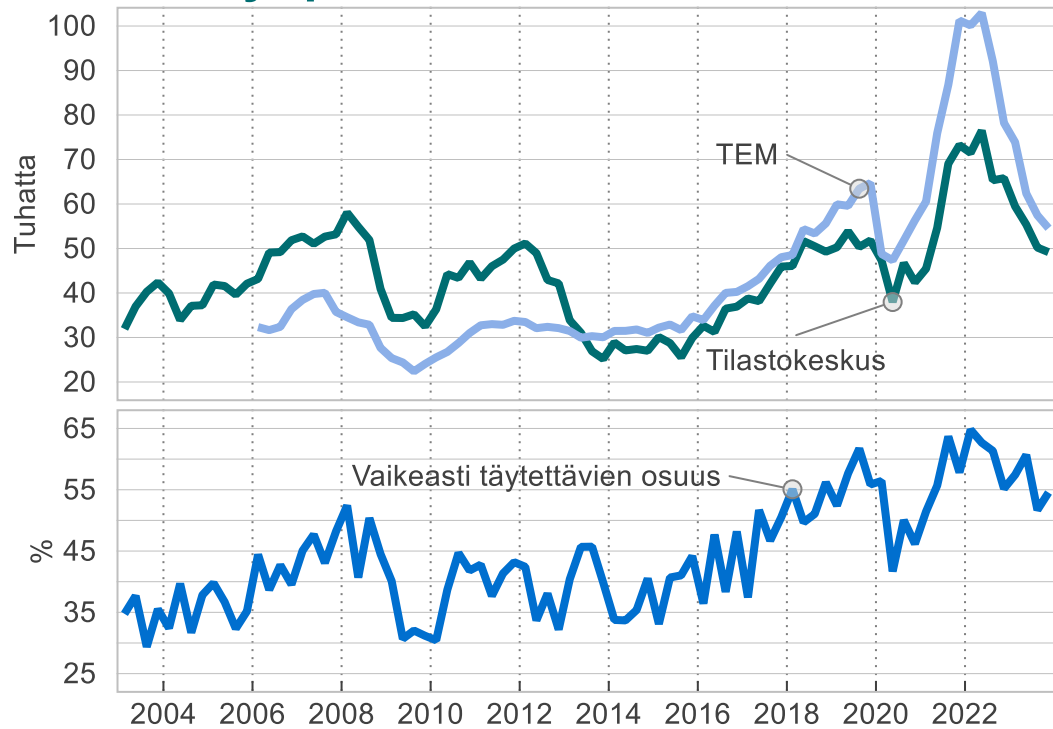

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

- Palkkasummaan vaikuttaa sekä ansiotaso että työllisten määrä. Palveluiden palkkasumma väheni tammikuussa ensikerran sitten vuoden 2021.
- Palkkasummakuvaajien kehityksestä näkee millä aloilla työvoimalle on ollut kysyntää.
- Palvelualoista erityisesti informaatio ja viestintä, yritys- ja asiantuntijapalvelut, sekä hallinto- ja tukipalvelut ovat kasvaneet.
- Viihteessä ja vapaa-ajan palveluissa palkkasumma on kehittynyt koko talouden keskiarvon tahdissa pandemia-ajan pudotuksen jälkeen.
- Liikenteessä ja logistiikassa palkkasumma on kehittynyt heikoiten alan vaimean työllisyyskehityksen seurauksena.

Työvoiman kysyntä vähentynyt

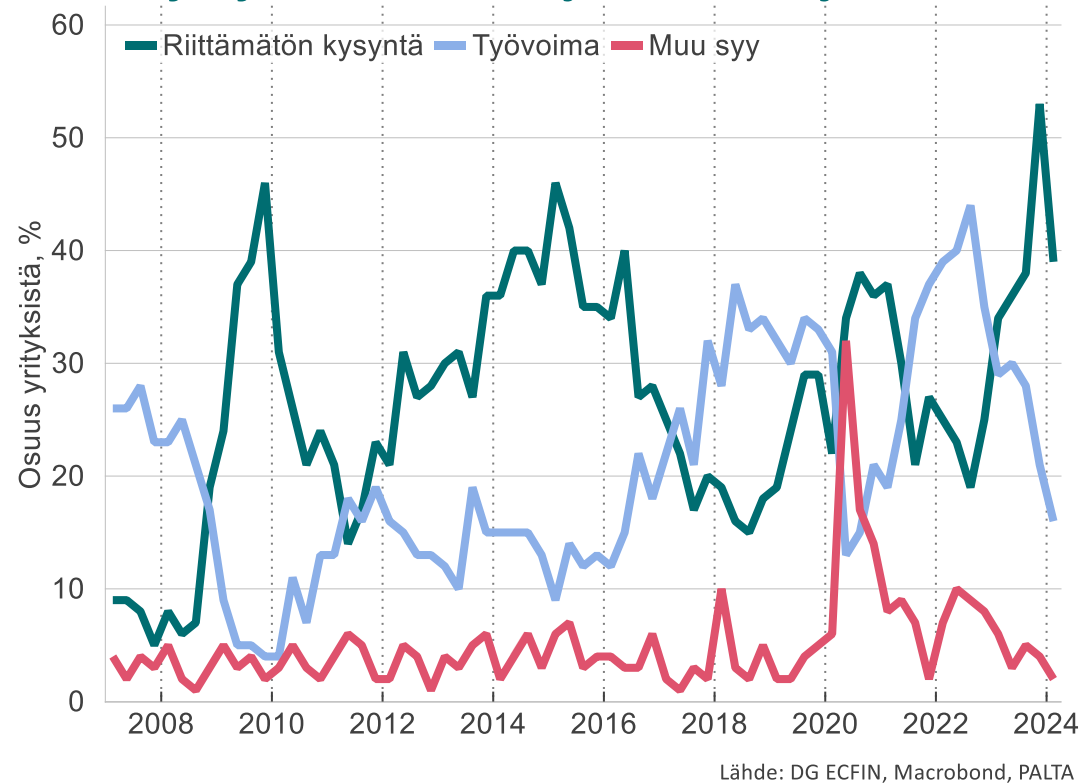
Avoimet työpaikat, kausitasoitettu

Lähde: StatFin, TEM, Macrobond, PALTA

Kysynnän puute suurin ongelma

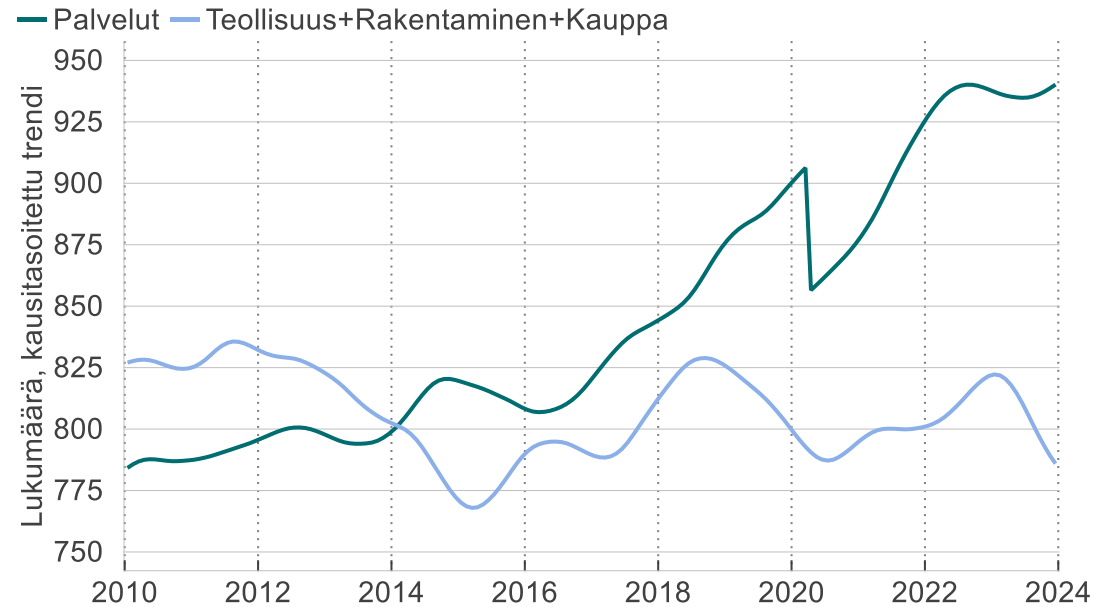
Palveluyritysten kasvua rajoittavat tekijät

- Pula osaavasta työvoimasta on vähentynyt heikentyneen kysynnän myötä. Kysyntätilanne oli kuitenkin suhdannebarometrin mukaan heikoin viime syksynä.
- Rakenteellinen työvoimapula osaltaan ylläpitää palveluiden työllisyyttä, sillä työvoimasta pyritään pitämään kiinni.
- Loppuvuoden 2023 aikana palveluiden työllisyys ja työtunnit pysyivät käytännössä ennallaan.

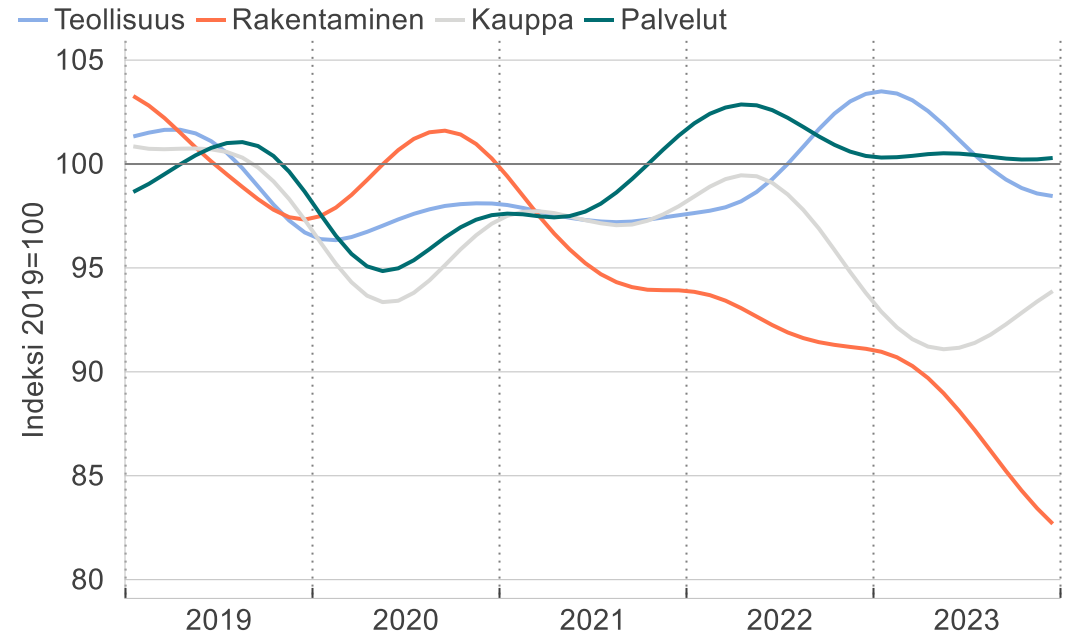
Palveluiden työllisyys sinnittelee

Työllisyys toimialoittain

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond, PALTA
Palvelut=TOL:H-S, pl. OPQ

Työtunnit

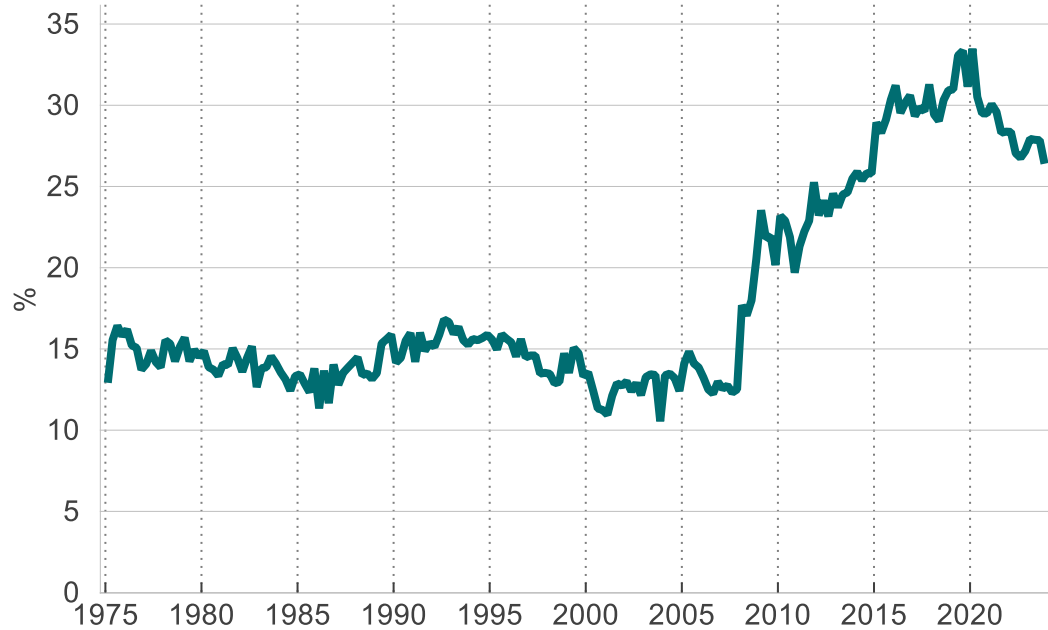

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond, PALTA

Palveluiden ulkomaankauppa

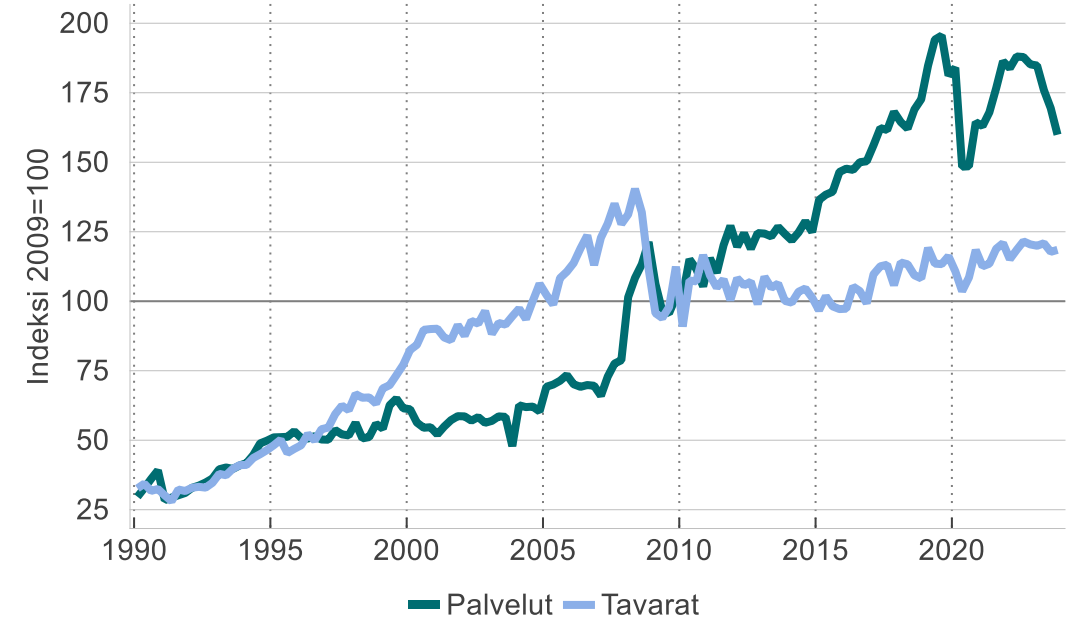
Palveluiden vienti ei ole palautunut koronasta

Palveluiden osuus viennin arvosta

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

Viennin volyymin kasvu

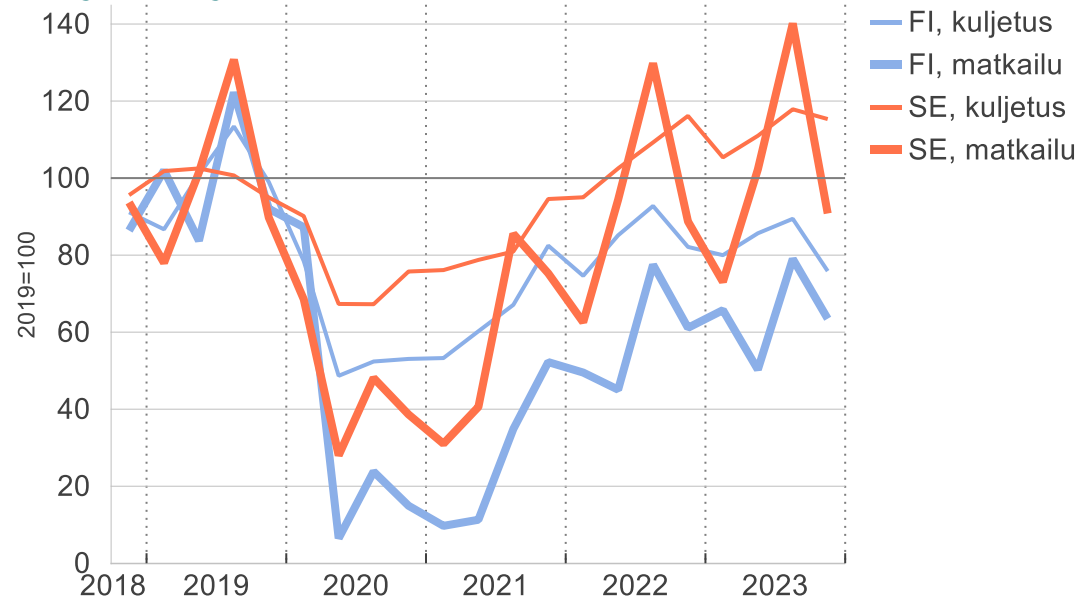

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

Matkailussa tasopudotus

Kuljetus- ja matkailuvienti

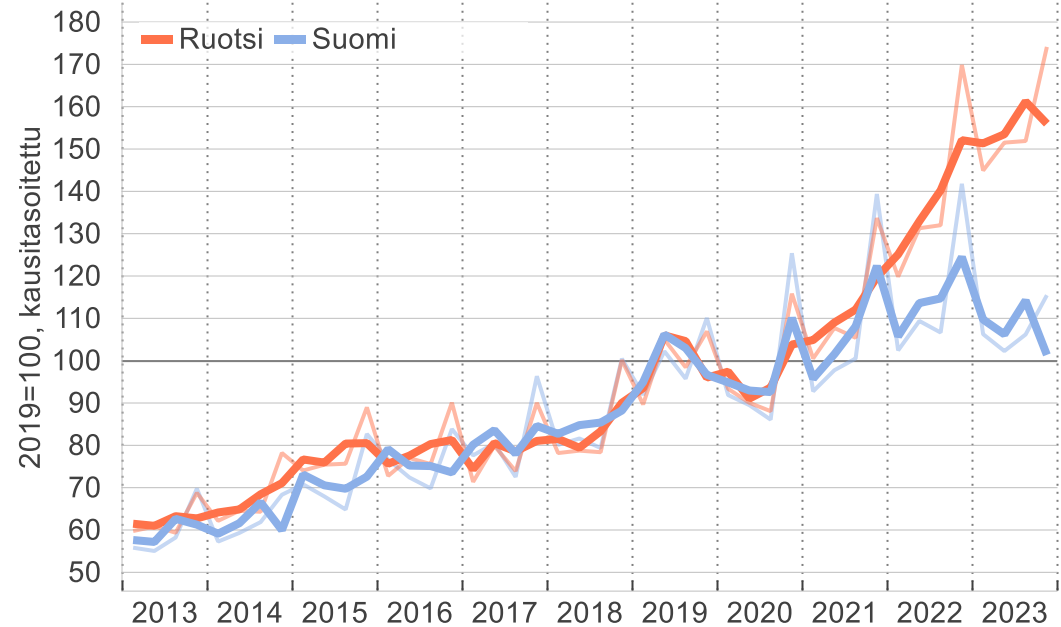

Lähde: StatFin, SCB, Eurostat, Macrobond, PALTA
Deflatoitu: HICP & kuljetuksen tuottajahintaindeksi

- Kuljetus- ja matkailupalveluiden vienti on Suomessa palautunut verrattain heikosti, mikä painaa koko palveluvientiä ja heikentää Suomen palvelutasetta. Aasian ja Venäjän suuntainen liikenne ei ole palaamassa lähitulevaisuudessa.
- Myös muiden palveluiden viennin arvo on kasvanut tuontia hitaammin.

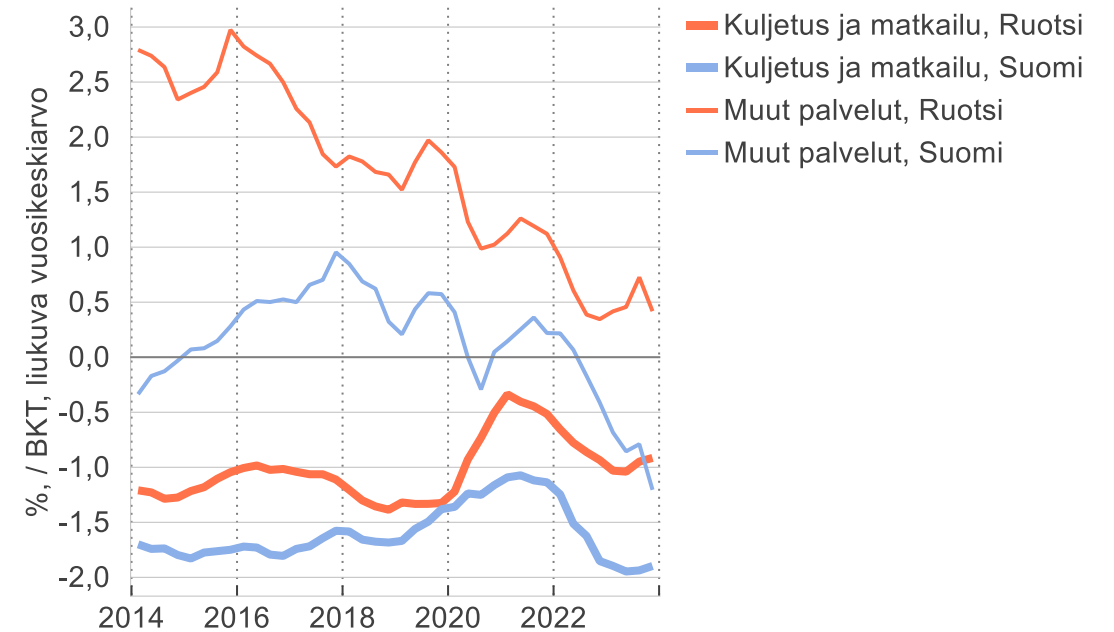
Muissakin palveluissa vienti heikentynyt

Palveluvienti pl. kuljetus ja matkailu

Lähde: StatFin, SCB, Macrobond, PALTA

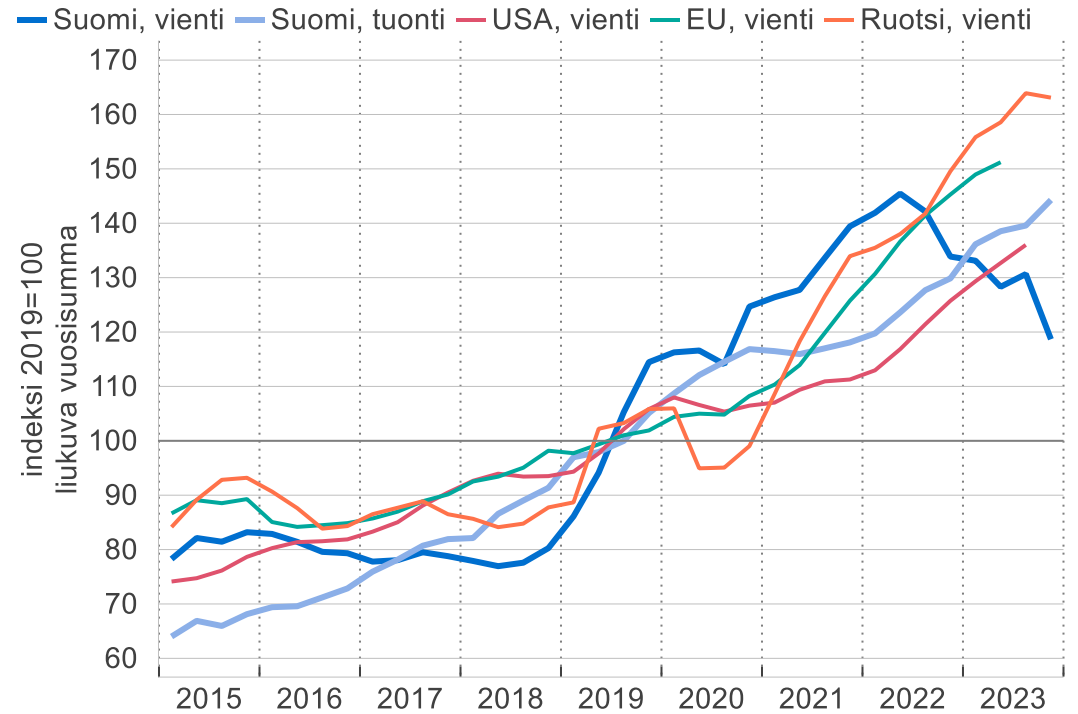
Palvelutase

Lähde: SCB, StatFin, Macrobond, PALTA

Muissakin palveluissa vienti heikentynyt

ICT-palvelut

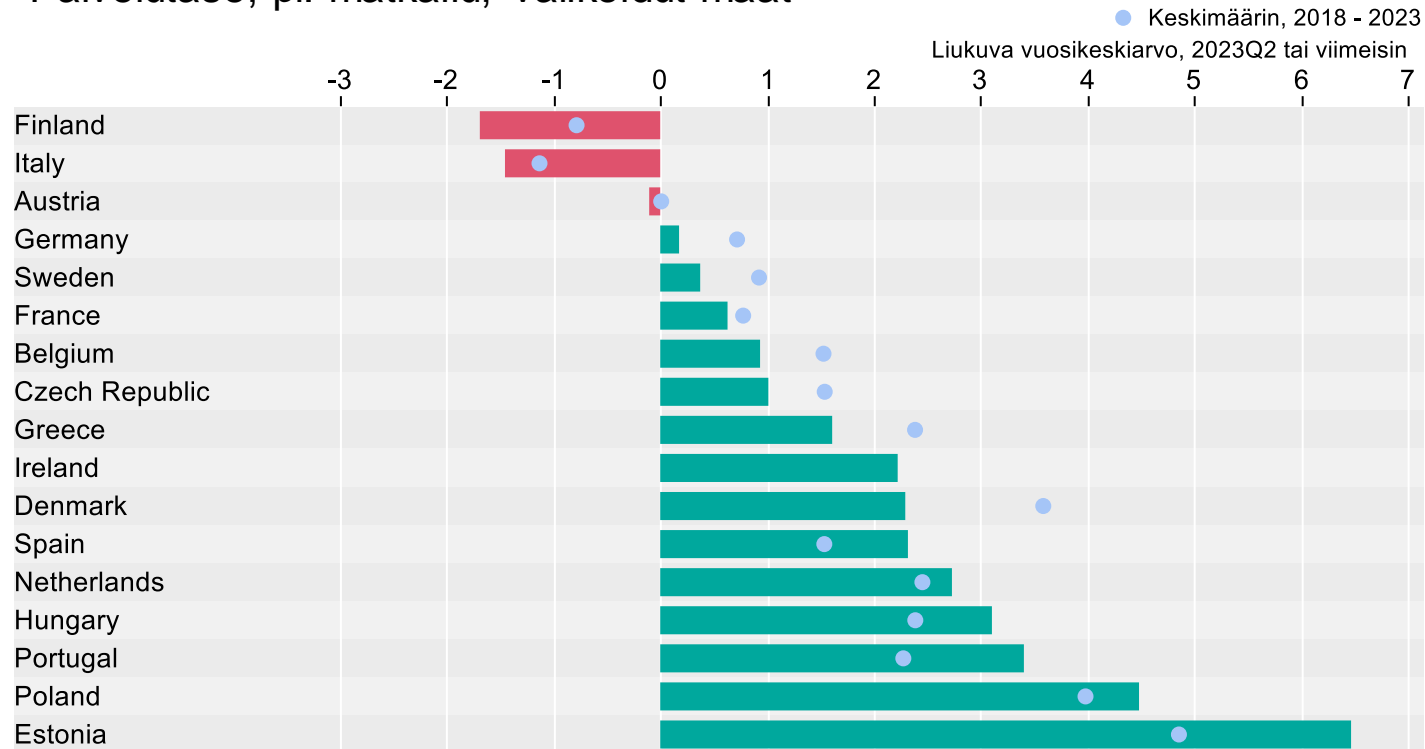

Lähde: StatFin, Eurostat, BEA, SCB, Macrobond, PALTA
EU=Extra-EU pl. Irlanti

- Viime vuodet vahvasti kasvaneiden ICT-palveluiden vienti on vähentynyt.

Palvelutase – viennin ja tuonnin erotus

Palvelutase, pl. matkailu, valikoidut maat

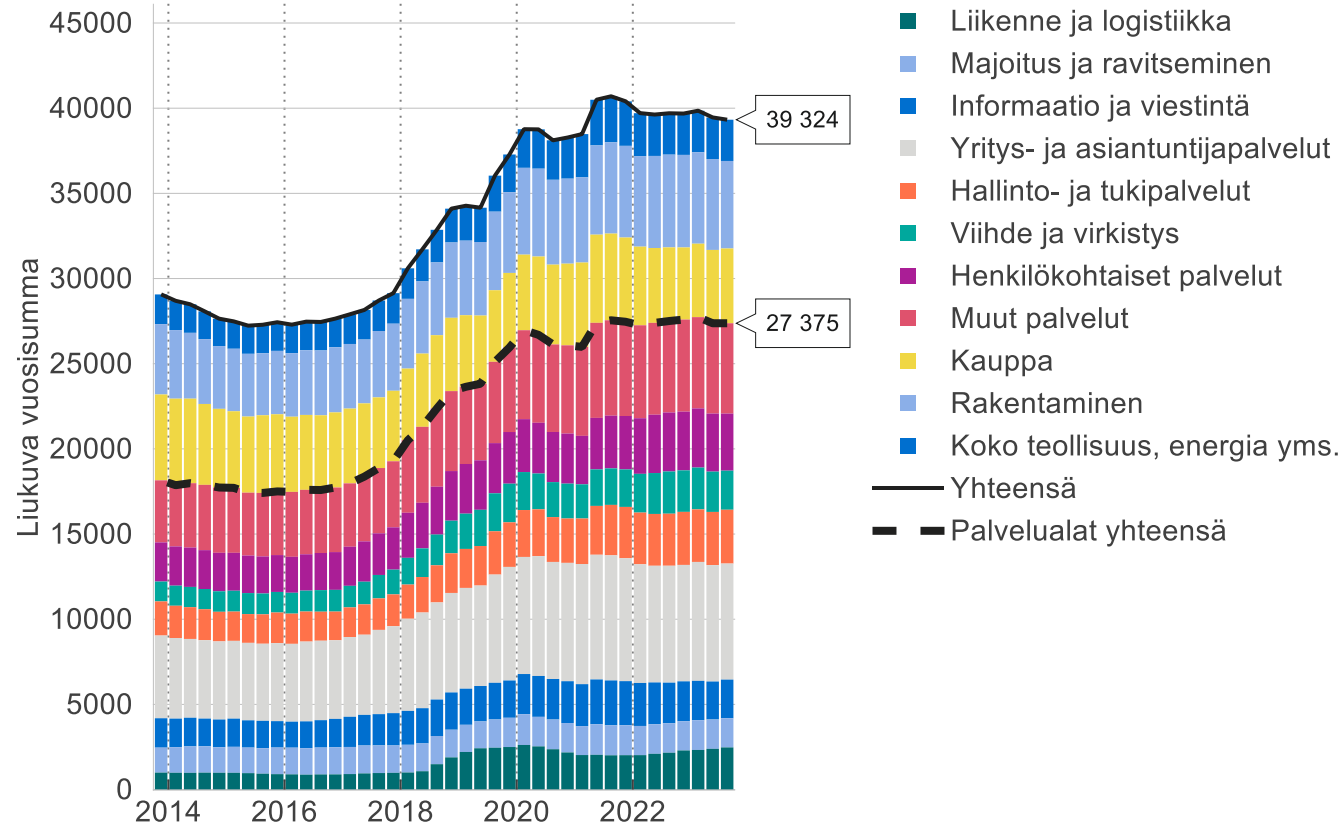
Lähde: Eurostat, Macrobond, PALTA

- Suomen palvelutaseen vuosisumma oli EU-maiden heikoin 2023 Q2.
- Rakenteellinen heikkous: tuonti kasvanut vientiä nopeammin – Suomen vienti on kapea-alaista eikä uusia kasvulähteitä ole löytynyt riittävästi.
- Palvelut kansainvälisessä kilpailussa, Etna muistio No 129

Uudet yritykset ja konkurssit

Uusista yrityksistä kaksi kolmasosaa palvelualoille

Aloittaneet yritykset

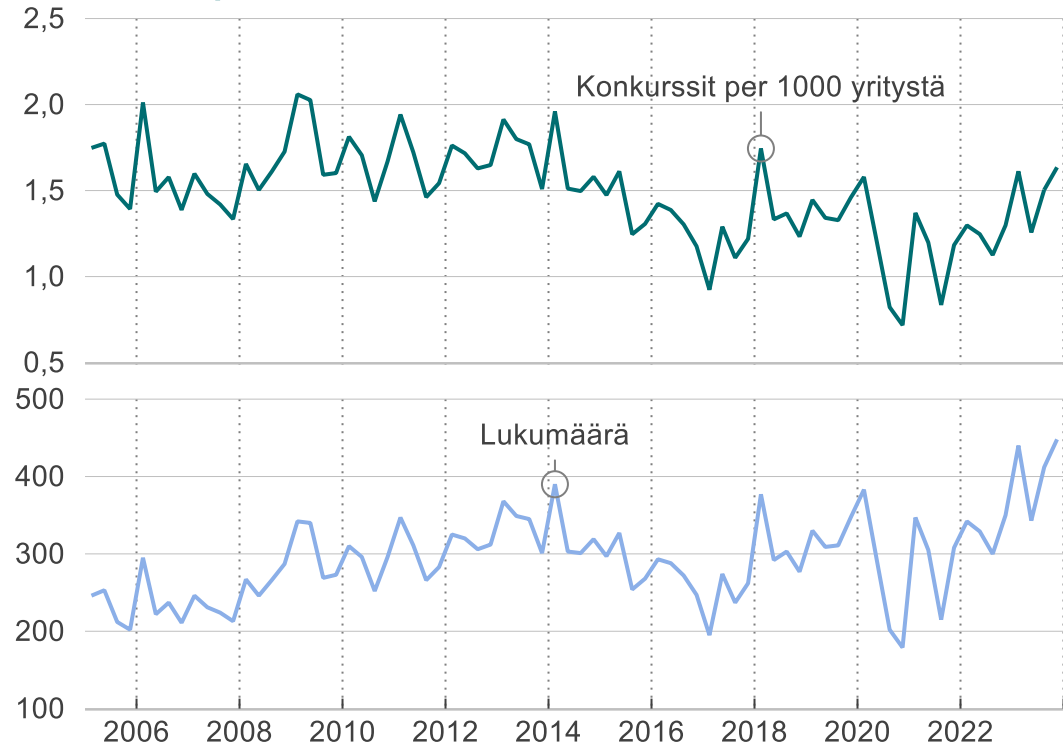

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA
Yritykset: TOL B-S pl. maatalous, palvelualat TOL H-S

- Uusista yrityksistä yli kaksi kolmasosaa syntyy palvelualoille.
- Pandemian alettua uusien yritysten määrä väheni, mutta kääntyi uudelleen nousuun vuoden 2021 puolella ja on pysytellyt sittemmin vakaana.
- Keskimäärin palveluyritysten määrä on kasvanut viime vuosina yli 25 000:lla vuosittain.

Konkurssit lisääntyneet

Konkurssit palvelualoilla

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

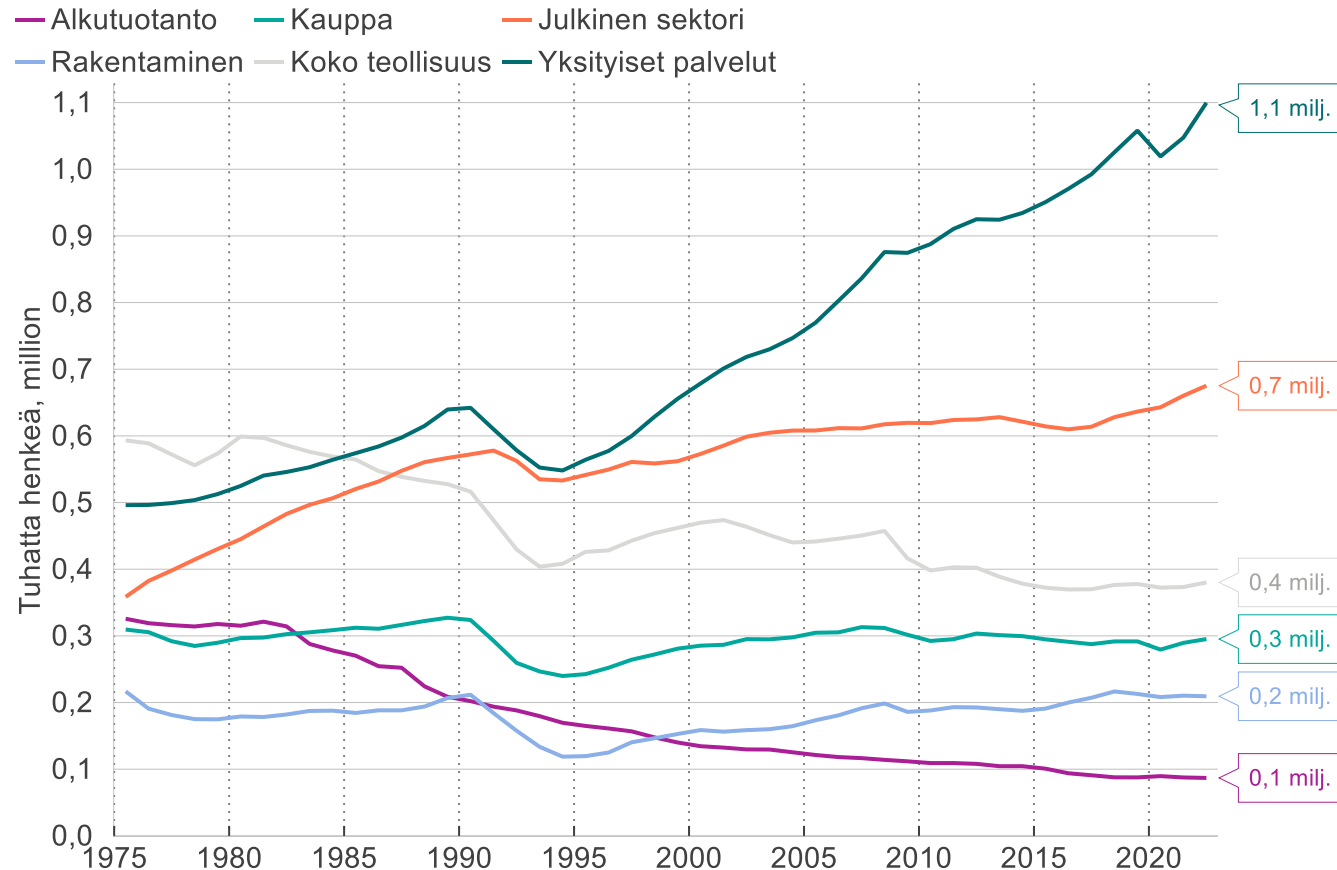
- Konkurssien määrä väheni selvästi koronapandemian aikana.
- Vuonna 2023 konkurssien määrä kääntyi jyrkkään kasvuun.
- Yritysten lukumäärään suhteutettuna konkurssien määrä näyttää edelleen maltilliselta.

Elinkeinorakenteen muutos

Työllisyyskehityksen iso kuva

Työllisten määrä

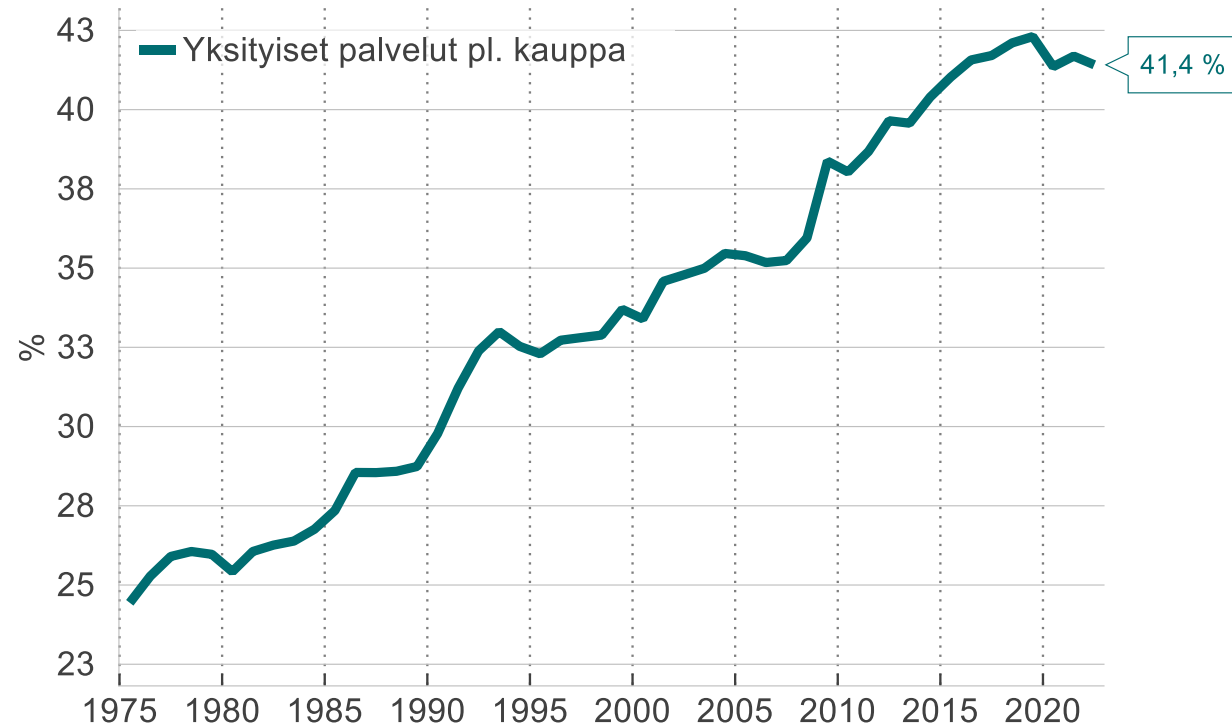
Kansantalouden tilinpito: 1975-2022

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

- Elinkeinorakenteen muutos on näkynyt voimakkaasti 2000-luvun työllisyyskehityksessä: työllisyys on kasvanut käytännössä vain yksityisissä palveluissa sekä viime vuosina myös julkisella sektorilla.
- Kaikkien yksityisten palveluiden yhteenlaskettu työllisten määrä on yli miljoona henkeä.
  - Työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2022 yksityiset palvelut työllistivät 1 028 000 henkeä kun vuonna 2021 työllisiä oli 988 000.

Palveluiden osuus BKT:stä kasvanut merkittävästi

Osuus bruttokansantuotteesta

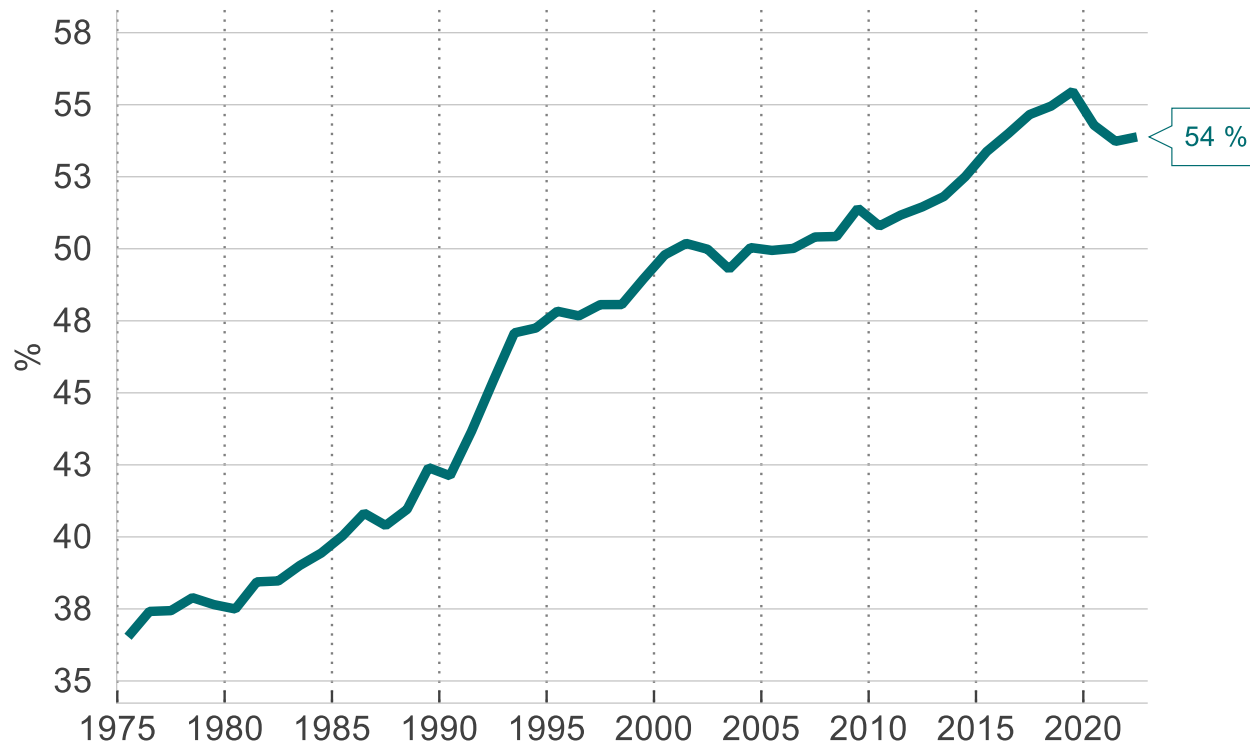

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

- Yksityisten palveluiden osuus bruttokansantuotteesta on noussut 1980-luvun reilusta 25 prosentista yli 40 prosenttiin.

Kotitalouksien kulutuksesta yli puolet on palveluita

Palveluiden osuus kotitalouksien kulutuksesta

Lähde: StatFin, Macrobond, PALTA

- Palveluiden osuus kotitalouksien kulutuksessa on noussut mm. elintason kasvun, kulutustottumusten muutosten ja talouden palveluvaltaistumisen seurauksena.

Lisätiedot

Pääekonomisti Martti Pykäri,
puh. 044 363 9353 / martti.pykari@palta.fi / Twitter: @MPykari